Poštnina plačana v gotovini.
Leto XXII., št. 196
Ljubljana, petek 22. avgusta 1941-XIX
Cena cent. 70

Upravništvo: Ljubljana, Puccinijeva ulica 5 — Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Puccinijeva ul. 5. - Telefon 31-25, 31-26.
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta št. 42.
Računi pri pošt. ček. zavodu: Ljubljana št. 17.749.

ZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglase iz Kr. Italije in inozemstva ima
Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno L. 12.—, za inozemstvo pa L. 20.—

Uredništvo: Ljubljana, Puccinijeva ulica št. 5, telefon 31-22, 31-23, 31-24.

Rokopisi se ne vračajo.

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera:
Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano

Ogorčeni boji za Odeso

Zaščitnice Budjonijeve vojske skušajo zadržati nemški pritisk, da bi vsaj del vojnih potrebščin prepeljali iz Odese proti vzhodu

Stockholm, 21. avg. d. Nemške vojaške operacije v južnem delu Ukrajine imajo v glavnem le še značaj likvidacije poslednjih sovjetsko-ruskih obrambnih gnezd na desnem bregu Dnjepra, zlasti v njegovem spodnjem teku. Kakor že o priliki velike bitke pri Smolensku, kjer so sovjetske čete tik pred dokončnim zlomom svojih sil skušale z obupnimi protinapadi še rešiti, kar se da, tako so tudi zdaj v južni Ukrajini poskusili včeraj z nekaterimi protisunki poslednjih svojih postojank ob Dnjepru omogočiti vsaj še nekaterim svojim oddelkom umik na levi rečni breg. Ti sovjetski protisunki pa so bili vsi odbiti z zelo hudimi izgubami za napadalce. Glavno gnezdo odpora v južni Ukrajini je ostala edino le še Odesa, okrog katere se bijejo ogorčene borbe s sovjetskimi zaščitnicami, ki si prizadevajo nemški pritisk zadržati vsaj toliko časa, da bi se del nenadomestljivega vojnega materiala lahko po Črnem morju prepeljal proti vzhodu. Evakuiranje Odese pa je docela onemogočeno zaradi neprestanih nemških letalskih napadov, ki jim le malokatera sovjetska transportna ladja more še uiti.

Na polovici bojne črte med Leningradom in Odeso je trenutno prizorišče novih nemških ofenzivnih operacij pri Gomelu. Sovjetsko vojno poveljništvo vsekakor na tem mestu ni pričakovalo močnejšega sunka in zato so nemški motorizirani oddelki, ki so vzhodno od tega važnega prometnega križišča prešli v napad, razmeroma lahko zlomili sovjetske obrambne črte, zajele del sovjetsko-ruskih divizij, mnogo edinic pa uničile. Nemško prodiranje, ki se tu v obliki ozkega klina zajeda med severni in južni del sovjetskih armij, se z veliko naglico razvija tako v vzhodni smeri, kakor tudi na širino proti severu in jugu.

Nemška ofenziva proti Leningradu napreduje z nezmanjšano silovitostjo ter preti nevarnost Leningradu zlasti od nemških naglih oddelkov, ki prodirajo od Novgoroda proti severu ter od Narve proti severovzhodu. Nevarnost, ki preti Leningradu, dokazuje tudi oklic generala Vorošilova, ki je leningrajsko prebivalstvo pozval k poslednjemu odporu. Dočim pritiskajo na obrambne sovjetske postojanke okrog Leningrada nemške sile iz južne in jugozapadne smeri, grozi mestu nova nevarnost tudi s severa, kjer so finske čete ojačile svoj pritisk ob vzhodni obali Ladoškega jezera in potiskajo sovjetske čete na tem področju z veliko naglico vse bolj proti jugu, kjer obramba Leningrada ni organizirana v tolikšni meri kakor na področju južno od mesta ter na Karelski ožini.

Berlin, 21. avg. (DNB). Z merodajnega mesta v Berlinu so objavili snoči, da je nemško vojno poveljništvo na treh odsekih vzhodnega bojišča spravilo sovjetsko-ruske armije v popoln »dunkerqueški položaj«.

Ti trije odseki so pri Revalu, ob Ladoškem jezeru in pri Odesi. Nemški obroč okrog Revala se čim dalje bolj stiska, tako da preostaja sovjetsko-ruskim četam edinole še beg proti Finskemu zalivu, kjer bo sovjetske čete, ki bi se skušale umakniti v tej smeri, zgrabila nemška in finska vojna mornarica.

Ob Ladoškem jezeru je sovražnik skušal umakniti se pred napredujočimi finskimi vojaškimi silami od severa proti južnemu bregu Ladoškega jezera. Sovjetsko poveljništvo je na tem odseku večkrat tako preobremenilo svoje tovorne ladje, s katerimi je poskušalo izvršiti umik, da je mnogo tisočev sovjetsko-ruskih vojakov našlo smrt v jezerskih valovih, poskušajoč se prebiti do rešilne železniške proge, ki teče mimo južnega jezerskega brega. Sovjetski umik do te prometne zveze se je popolnoma ponesrečil.

V Odesi se je sovjetsko-ruska katastrofa razmahnila že v največji obseg. Nemško letalstvo je pri Odesi doslej potopilo že nad 30 sovjetsko-ruskih ladij, ki so imele skupaj nad 170.000 ton in na katerih je poskusilo tamkajšnje sovjetsko poveljništvo evakuirati čete, obkoljene v tej črnomorski luki. Pri tem je bila uničena tudi neka težka sovjetsko-ruska križarka in več rušilcev, ki so si zaman prizadevali zaščititi sovjetsko-ruske vojaške transportne ladje. Od nemških bomb so bile zadete tudi ta sovjetske vojne ladje, ki so utrpele hude poškodbe. Sovjetsko-ruskim oddelkom, ki so obkoljeni v Odesi, je zaprta pot preko Črnega morja. Tudi vojne opreme ni bilo mogoče več odpeljati iz Odese. Nemško letalstvo ne pušča obkoljenim sovjetskim oddelkom nobenega oddiha in jim s svojimi akcijami, ki se vrše brez prestanka noč in dan, odvzema sleherno možnost bega preko Črnega morja.

S finskega bojišča

Helsinki, 21. avg. u. Sovjetska letala so bombardirala Joensuu in Mussapo v neposredni bližini Kotke. Povzročila so neznatno škodo.

Na fronti so finske čete včeraj zavzele Kurkijoki, ki je kakih 35 km severnozapadno od Keksholma, kjer so zaplenile orožje in vojne potrebščine dveh sovjetskih divizij. Sedaj prodirajo proti jugu. Na skrajnem vzhodu finske Karelije se borba metodično nadaljuje. Dosežene so postojanke, ki so okrog 150 km oddaljene od stare meje. Borba je spričo labirinta jezer in močvirij izredno težavna. Sovražnik se bori, kakor ugotavljajo poročila s fronte, do zadnjega moža in do zadnje patrone. Jezero Kuitijervi so Rusi še branili, ko so morali posamezni vojaki stati že do ramen v vodi. Edini, ki so se Fincem predali od tega oddelka, so bili Karelci, Poljaki, Ukrajinci in Belorusi.

Uspehi finskega letalstva

Helsinki, 21. avg. a. V okviru operacij je v torek finsko letalstvo uničilo 9 sovjetsko-ruskih bombnikov. Kakor je bilo v sredo zvečer sporočeno z merodajnega finskega vojaškega mesta, je ta dan sovjetsko-rusko letalstvo izvršilo le manjše napade na cilje v finskem zaledju. Bombe, ki so jih metala sovjetsko-ruska letala, so povzročile le neznatno škodo. V teku minilih dni je finsko letalstvo v svojih operacijah na morju potopilo 4 sovjetsko-ruske transportne ladje s skupaj 10.000 tonami, ki so iz Leningrada vozili municijo, živež, avtomobile, bencin in vsakovrstni drug vojni material proti zapadu. Finska letala so potopila tudi sovjetsko-rusko ladjo za odstranjevanje min, ki je bila omenjenemu transportu dodeljena za zaščito. Nadalje je finsko letalstvo potopilo še eno izolirano plovečo 1500-tonsko sovražno ladjo, v zalivu Hangoeja pa je finsko topništvo poškodovalo neko nadaljnjo sovjetsko-rusko transportno ladjo, ki je postala nerabna.

Vorošilovov poziv leningrajskemu prebivalstvu

Helsinki, 21. avg. d. Kakor poročajo iz Moskve, je general Vorošilov skupaj z mestnim načelstvom Leningrada naslovil na leningrajsko prebivalstvo poziv »k obrambi severne sovjetske prestolnice za vsako ceno«.

Bitka pri Gomelu

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 21. avg. (DNB.) Vrhovno poveljništvo nemških oboroženih sil je v noči na četrtek objavilo naslednje izredno vojno poročilo:

Na prostoru okrog Gomela in severno odtod se je končala bitka s hudim porazom sovjetskih oboroženih sil. Pobiti, uničeni ali ujeti so bili deli 17 sovjetskih strelskih divizij, ene motorizirane divizije, dveh oklopnih divizij, petih konjeniških divizij, kakor tudi dveh brigad padalcev. V naše roke je padlo 78.000 ujetnikov, 144 oklopnih borbenih vozil, 700 topov in 2 oklopna vlaka.

Gomel leži na južnem delu osrednjega bojišča vzhodno od Dnjepra in je oddaljen od Kijeva 200 km proti severu.

Letalski napadi na odeško luko

Berlin, 21. avg. d. Tudi včeraj ves dan so nemška letala neprestano z veliko silovitostjo napadala sovjetsko-rusko pristaniško mesto Odeso ob Črnem morju, ki je bilo že prej popolnoma obkoljeno od nemških čet. Nemška borbena letala so z bombnimi zadetki potopila 1 tovorni parnik s 6000 tonami ter razen tega poškodovala neki drugi 6000 tonski parnik in 15.000 tonsko potniško ladjo. Večje število bomb je udarilo na pomole, na katerih so sovjetsko ruske čete zgnetene v velike skupine čakale na prevoz iz luke. Ti bombni zadetki so zahtevali med sovjetskimi vojaki mnogo izgub, razen tega pa je bilo uničenega mnogo vojnega materiala.

Veliki jez pri Dnjepropetrovsku razstreljen?

pisnik lista »New York Times« iz Berna, so sovjetske čete maršala Budjonija na svojem umiku preko Dnjepra razstrelile veliki jez, ki drži preko Dnjepra pri mestu Dnjepropetrovsku. Ta vest sedaj sicer uradno še ni potrjena, imelo pa bi vsekakor dalekosežne posledice, ako je bil jez resnično uničen. Po mnenju strokovnjakov bi Dnjeprove vode preplavile v tem primeru ves spodnji tek Dnjepra, ki bi zaradi zamočvirjenja postal neprehoden in tudi nesposoben za naselitev za dobo več naslednjih generacij. Edini uspeh za sovjetsko poveljništvo pa bi bil ta, da bi se v tem primeru lahko rešilo dalje proti vzhodu nekaj tisočev vojakov, ki jim drugače grozi pogibelj.

Sovjetska letala nad vzhodno Nemčijo

Berlin, 21. avg. d. V noči na četrtek je nekaj sovjetsko-ruskih bombnikov prodrlo od vzhodne strani vzdolž obale Vzhodnega morja nad severno Nemčijo. Kakor je bilo v četrtek zjutraj sporočeno z merodajne strani v Berlinu, so sovjetska letala dalje časa brezciljno krožila nad nemškim ozemljem ter prav tako brezciljno vrgla nekaj bomb na prost teren. Pri tem ni bila povzročena nikjer omembe vredna škoda.

Upravna ureditev Besarabije in Bukovine

Bukarešta, 21. avg. a. Rumunska vlada se je snoči sestala k seji, na kateri so bili sprejeti razni sklepi glede bodoče upravne razdelitve Besarabije in Bukovine, ki sta bili osvobojeni izpod sovjetsko-ruske uprave. Sprejeti so bili tudi razni sklepi glede uprave razlaščene židovske imovine.

Smrt boksarskega prvaka na vzhodni fronti

Berlin, 21. avg. d. V borbah na vzhodnem bojišču je padel evropski mojster in amaterski boksar Michel Murach.

Nemško vojno poročilo

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 21. avg. Nemško vrhovno vojno poveljništvo je objavilo danes naslednje vojno poročilo:

V južni Ukrajini so zavzeli oddelki orožja SS pristaniško in industrijsko mesto Herson ob izlivu Dnjepra.

Bitka na prostoru okrog Gomela in severno od njega se je končala, kakor je bilo javljeno že v posebnem poročilu, s težkim porazom sovjetske vojske. Pehotne, motorizirane in oklopne divizije so v sodelovanju z letalstvom porazile, uničile ali ujele dele 17 strelskih, 5 konjeniških, 2 oklopnih in ene motorizirane divizije ter dve brigadi čet, ki se dovažajo z letali in so bile v pohodih dovedene na fronto. Krvave izgube sovražnika so zopet zelo hude. Število ujetnikov se je povečalo na okroglo 84.000, število zaplenjenih topov pa na 848. Razen tega je padlo v naše roke 144 oklopnih bojnih voz in dva oklopna vlaka.

Med Ilmenskim in Pejpuškim jezerom je bila po večdnevnih vročih bojih prodrta od sovražnika močno utrjena in izredno trdovratno branjena postojanka. Mesta Novgorod, Kingisepp in Narva so bila zavzeta. Naše čete prodirajo zmagovito še nadalje.

Oddelki letalstva so prizadejali sovjetskim četam, ki po morju beže iz Odese in Očakova, kakor tudi sovražnim kolonam vzhodno od dnjeprskega loka, zopet hude izgube. Na Črnem morju so potopili 6.000-tonsko transportno ladjo in poškodovali še 3 nadaljnje velike trgovske ladje.

Pri akciji proti angleški obali so brzi čolni napadli močno zavarovan sovražni konvoj in potopili 5000 tonsko petrolejsko ladjo ter 4000 tonski tovorni parnik. Bojna letala so uničila podnevi na morju 3000 tonski tovorni parnik v konvoju.

Ob kanalski obali je izgubilo angleško letalstvo v letalskih bojih štiri lovska letala. Štiri druga angleška letala so sestrelili čolni za iskanje min in stražni čolni.

Poskus posameznih sovjetskih bombnikov, da bi v pretekli noči napadli severnonemško obalno ozemlje, je bil brez učinka.

Dvomljiva možnost izkrcanja angleške vojske na Norveškem ali v severni Finski

Stockholm, 21. avg. d. V zvezi z minilim obiskom britanskega ministrskega predsednika Churchilla na Islandu se je pozornost švedske javnosti zopet v veliki meri osredotočila na možnost angleške invazije na Norveško odnosno na severno finsko obalo. Nekateri švedski listi so te dni v obravnavanju te možnosti ponovno poudarjali, da bi moral biti kak tak britanski poskus zaradi velikanskega rizika skoraj nujno obsojen na neuspeh. Švedski listi so v zvezi s tem zlasti podčrtavali, da se je Nemčija temeljito pripravila na tako možnost ter da je med drugim na Norveškem zgradila posebno »Falkenhorstovo obrambno črto«. Švedski listi poročajo, da je trenutno več desettisočev nemških, norveških in danskih delavcev zaposlenih pri gradnji letalskega in mornariškega oporišča v norveški luki Trondhjemu. Prav tako izražajo švedski listi mnenje, da bi bil tak poskus angleške invazije na severno obalo Norveške ali Finske iz sovjetskega oporišča v Pečengi možen le še toliko časa, dokler sovjetske čete še vežejo nemške in finske vojaške sile na tem področju. Zaradi tega so listi mnenja, da nemško-finske čete ne bodo več odlašale operacij, ki naj presekajo železniško progo od Leningrada v Murmansk, ki predstavlja še edino oporo sovjetski vojski na severnem področju. To železniško progo že zdaj neprestano bombardira nemško in finsko letalstvo, tako da je promet na njej v tolikšni meri upadel, da morajo sovjetske oblasti počasi likvidirati svoje postojanke na polotoku Kola. Po mnenju švedskih vojaških opazovalcev glede na vse to ni pričakovati, da bi prišlo na tem evropskem severu do kakih večjih vojaških operacij, marveč sodijo, da trenutno mnogo večjo pozornost zaslužijo druga področja, zlasti pa položaj, ki dozoreva v Iranu, in akcije Nemčije in njenih zaveznikov, ki streme za izvojevanjem kontrole nad kavkaškim petrolejem.

Letalski boji na zapadu

Stockholm, 21. avg. d. Kakor poročajo iz Londona je objavilo angleško letalsko ministrstvo, da je preteklo noč nemško letalstvo napadlo v prvi vrsti neko mesto v vzhodni Angliji. Povzročena je bila gmotna škoda, dočim človeških žrtev ni bilo.

Berlin, 21. avg. s. V zadnjih štirih dneh so angleške letalske sile po podatkih, ki so bili doslej objavljeni, izgubile 72 letal. Poleg tega so nemški bombniki, kakor poroča DNB 19. avgusta, pri svojih napadih na Anglijo in na angleško mornarico dosegli nove uspehe. V Afriki so druga nemška letala bombardirala angleške ladje ob obali in hudo napadla pomorsko oporišče Aleksandrijo.

V noči na sredo so nemški brzi čolni napadli angleške ladje v Kanalu. Potopili so 5.000 tonsko petrolejsko ladjo in neki drugi 4.000 tonski tovorni parnik.

Tutti i tentativi nemici sventati sui fronti di Tobruk e di Gondar

Un aereo abbattuto
Una petroliera affondata nel Mediterraneo orientale

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica in data di 21 agosto il seguente bollettino di guerra n. 443:

Ieri apparecchi britannici hanno compiuto una incursione su Augusta: alcuni feriti tra la popolazione, danni materiali di poca entità. La difesa C. A. prontamente intervenuta ha abbattuto uno dei velivoli attaccanti.

Nell'Africa settentrionale, sul fronte di Tobruk, pronta ed efficace reazione dei nostri reparti a puntate offensive dell'avversario. Precisi tiri di artiglieria hanno colpito obiettivi portuali e provocato incendi su opere nemiche della piazza.

La città di Bengasi è stata nuovamente bombardata da aerei inglesi. Nessuna vittima; qualche edificio danneggiato.

In Africa orientale, su diversi fronti dello scacchiere di Gondar, intensa attività offensiva e controffensiva delle nostre infaticabili truppe che hanno effettuato ricognizioni in forze e hanno sventato vari tentativi, anche appoggiati da azioni aeree, pronunciati dal nemico ovunque respinto con perdite notevoli.

Nel Mediterraneo orientale due nostri aerei siluranti, comandati dagli ufficiali piloti tenente Cesare Graziani e sottotenente Aldo Forginetti, osservatore tenente di vascello Pietro Oliva, hanno colpito ed affondato una petroliera carica, da 10 mila tonnellate.

Na frontah pri Tobruku in Gondarju so se izjalovili vsi sovražni poskusi

Neka petrolejska ladja potopljena na vzhodnem Sredozemskem morju — Eno letalo sestreljeno

Glavni stan italijanskih Oboroženih Sil je objavil dne 21. avgusta naslednje 443. vojno poročilo:

Angleška letala so včeraj napadla Augusto. Med prebivalstvom je bilo nekaj ljudi ranjenih. Gmotna škoda je bila neznatna. Protiletalska obramba je takoj nastopila in je sestrelila eno izmed napadajočih letal.

V severni Afriki je sovražnik izvedel nekaj ofenzivnih sunkov v odseku pri Tobruku, a so naši oddelki takoj uspešno reagirali. Topništvo je z uspehom obstreljevalo in zadelo pristaniške naprave ter izzvalo požare v sovražnih objektih v trdnjavi.

Mesto Bengazi so angleška letala znova bombardirala. Žrtve ni bilo nobene, sem pa tja je bilo kako poslopje poškodovano.

V vzhodni Afriki so naše neumorne čete na različnih predelih gondarske fronte razvile živahno napadalno in protinapadalno delovanje ter izvedle izvidniške akcije, z večjimi oddelki pa sovražniku onemogočile različne poskuse, čeprav so ga pri njih podpirala tudi letala, tako da je bil povsod odbit z znatnimi izgubami.

Na vzhodnem Sredozemskem morju sta dve naši torpedni letali pod poveljstvom častnikov-pilotov poročnika Cezarja Grazianija in podporočnika Alda Forginettija ter opazovalca poročnika Petra Olive zadeli in potopili polno natovorjeno 10.000-tonsko petrolejsko ladjo.

Razbita pogajanja med Washingtonom in Tokijem

Japonska je odločena, da se upre proti ameriško-angleškemu obkoljevanju

Tokio, 21. avg. d. Iz dobro informiranega vira javljajo, da so se razbila pogajanja med Tokijem in Washingtonom, katerih namen je bil ublažiti poostreno napetost na Daljnem vzhodu. Pogajanja so trajala 14 dni, toda po tem času sta obe stranki obstali na začetnih stališčih. Zedinjene države so 18. avgusta po svojem poslaniku v Tokiju Josephu Greewu sporočile, da tekoča pogajanja ne morejo dovesti do kakega praktičnega uspeha, dokler ne bi Japonska prinesla v svojo sedanjo politiko izprememb, kakršne si žele Zedinjene države. Na ta način je sedaj ugasnilo upanje, da bi se zveze med obema državama zopet obnovile. Popoln zastoj v medsebojni trgovini, ki se je pričel z medsebojno blokado dobroimetje in ki je prinesel popolno mrtvilo v poslovnem življenju na Pacifiku, se utegne nadaljevati v nedogled. V dobro poučenih krogih vedo povedati, da je novi položaj tvoril predmet dolgotrajnih razgovorov, ki sta jih imela zadnje dni ameriški poslanik Greew in zunanji minister Toyoda. Nepremostljive težave, na katere so naleteli ti razgovori, so tudi krive vznemirjenj v ameriški koloniji na Japonskem, ki bi se želela vrniti v Zedinjene države.

V omenjenih poučenih krogih pojasnjujejo, da so se pogajanja med Tokijem in Washingtonom pričela takoj po proglasitvi zapore nad dobroimetji ter da so se od tedaj dalje vodila z največjo diskretnostjo. Njihov cilj ni bil samo zopetna ureditev gospodarskih vprašanj, marveč tudi primeren politični aranžman, ki bi naj vsaj za nekaj mesecev zajamčil mir med Japonsko in Zedinjenimi državami. V tukajšnjih dobro informiranih krogih zatrjujejo, da so Zedinjene države v razgovorih zavzele skrajno energično stališče ter bile pripravljene pristati na pomirjenje na Pacifiku edinole pod nekimi določenimi političnimi pogoji, ki bi za Japonsko značile umik, ako bi hotela nanje pristati. Japonska mora pač voditi račun o tem, da je bila potisnjena v defenzivo ter da se njeno obkroževanje vse bolj dopolnjuje. To obkroževanje, zaradi katerega se Japonska čim dalje bolj pritožuje, ne pomeni več zgolj kake propagandne formule, marveč je žal čista resnica. Nevtralni opazovalci smatrajo, da se ne smejo več smatrati zgolj za propagandne manevre vedno pogosteje ponavljajoče se izjave iz krogov, ki so v bližnjih stikih z japonsko vlado in ki govore o izjemnih ukrepih, ki jih bo Japonska prisiljena podvzeti, ako se bo anglosaško obkoljevanje nadaljevalo. Izkušnje zadnjih let in zlasti afera s sankcijami proti Italiji l. 1935 so dokazale, da obkrožena država zmerom rajši poizkusi zlomiti klešče, ki jo stiskajo, kakor pa čaka, da jo počasi zadavijo ali pa kapitulira. Opazovalci, ki poznajo japonski temperament v globino, pripominjajo, da kar je veljalo za Italijo, velja v še večji meri za Japonsko, katere potrpežljivost je sicer velika, še večja pa njena odločnost, kadar se je za nekaj odločila.

Tokio, 21. avg. u. Japonska vlada je izdala stroge odredbe glede uporabe bencina od 1. septembra dalje za ves civilni motorni promet. Promet na javnih avtobusnih progah bo znatno omejen, čeprav bi se za motorna vozila rabila bodisi druga pogonska sredstva. Zasebni avtomobili bodo smeli voziti le v izrednih primerih.

Demanti o japonskem ultimatu Siamu

Bangkok, 21. avg. u. Siamska vlada je formalno demantirala vest, da ji je Japonska postavila zahteve, na katere bi morala odgovoriti v osmih dneh. Službeni demanti dodaja, da so odnošaji med Siamom in Japonsko slej ko prej prisrčni.

Bangkok, 21. avg. (Domei). V diplomatskih krogih siamske prestolnice izjavljajo, da bosta Velika Britanija in Amerika v kratkem svoji poslaništvi pri siamski vladi povišali v čin veleposlaništev, kakor je to že prej storila Japonska.

Prekinitev stikov med Čungkingom in Dansko

Šanghaj, 21. avg. Domei. Zaradi sklepa danske vlade, da prizna nacionalno kitajsko vlado v Nankingu, se je Čangkajškova vlada v Čungkingu odločila prekiniti diplomatske odnošaje z Dansko.

Italijansko-japonsko kulturno sodelovanje

Tokio, 21. avg. (Domei). Najmlajši brat mikada princ Nobuhile Takamatsu je bil imenovan za častnega predsednika »Italijansko-japonske družbe«, ki je bila organizirana lansko leto po otrnitvi »Niponsko-italijanskega instituta« ter »Italijansko znanstvene družbe«. Predsednik omenjene družbe je markiz Teshitame Mayeda, »Italijansko-japonska družba« ima 250 članov.

Vojna na Kitajskem

Saigon, 21. avg. d. Japonska letala so bombardirala mesti Nevčau in Lungčau v pokrajini Kvengsi. Pri napadih se povzročila velike požare in eksplozije. Letala so bila z japonskih letalskih oporišč v Francoski Indokini.

Windsorski in Kentski vojvoda v Ameriki

Washington, 21. avg. u. Manifestacije intimnega angleškega in ameriškega prijateljstva se nadaljujejo. V septembru bosta Windsorski vojvoda in vojvodinja službeno obiskala Washington. Kentski vojvoda bo ob koncu tedna Rooseveltov gost v Hydeparku. Predsednikov drugi sin kapetan Elliot Roosevelt je krenil v London. Pomorski kapetan Louis Mountbatten, bratranec angleškega kralja, in njegova soproga sta z letalom prispela v Zedinjene države. Lady Mountbatten bo priredila vrsto predavanj o angleškem Rdečem križu. Louis Mountbatten pa bo prevzel poveljstvo na angleški bojni ladji, ki jo sedaj popravljajo v neki ameriški ladjedelnici.

Ameriška pomoč Sovjetski zvezi
je pospešila nemško ofenzivo proti Črnemu morju

Washington, 21. avg. u. Dobro poučeni vojaški strokovnjaki zatrjujejo, da so pričele Zedinjene države pošiljati v Rusijo z vso naglico vojne potrebščine. Pri tem so računale, da bo Rusija lahko vzdržala pritisk nemškega vojnega stroja do zime. Prav zaradi tega je nemško vrhovno poveljništvo, ki je upoštevalo to možnost, pospešilo svojo ofenzivo proti Črnemu morju, da bi lahko sprožilo zimsko vojno na Srednjem vzhodu in po možnosti sunke proti ruskim petrolejskim revirjem v Bakuju in tudi v Iranu. Zedinjene države so se odločile pošiljati svoja letala kar po zraku na Srednji vzhod preko Južne Amerike in Afrike, hkratu pa dovažati tja tudi razstrelivo, topove in drugo orožje. V Ameriki vsekakor računajo, da bo Rusija tudi po eventualni izgubi cele Ukrajine vzdržala na srednjem in severnem odseku bojišča.

Med tem pa se je pokazalo, da se tudi Stalinu zelo mudi. Zato je tudi izrazil poslanikom Zedinjenih držav in Anglije živo željo, da bi se čim prej sestala trojna konferenca v Moskvi. Iz dobro poučenega vira se je zvedelo, da bo v Moskvo prišel general Čengčen kot posebni zastopnik vlade v Čungkingu. Njegova naloga bo, da prične posebne razgovore z zastopniki ruskega generalnega štaba, ki naj bi pomenili uvod za sklenitev pogodbe o vzajemni pomoči med Rusijo in Čangkajškovo Kitajsko.

Washington, 21. avg. d. V tukajšnjih gospodarskih krogih beležijo z velikim nezadovoljstvom vesti, da se tudi Amerika pripravlja na to, da dovoli Sovjetski zvezi posebne kredite, tako da bi se pospešil trgovinski promet med obema državama. Dosedanja trgovinska pogodba med Rusijo in Zedinjenimi državami naj bi se razširila in sklenili naj bi se dodatni sporazumi glede povečanja dobav vojnih potrebščin. Po teh informacijah so se pogajanja že pričela in bo brzkone v najkrajšem času dosežen sporazum, ki bo tudi takoj objavljen.

Ameriške dobave bencina v Vladivostok

Tokio, 21. avg. (Domei). Kakor poroča dopisnik tokijskega lista »Asahi« iz San Francisca, so tri ameriške in dve sovjetsko-ruski petrolejski ladji odplule iz San Francisca proti sovjetsko-ruski luki Vladivostok na Daljnem vzhodu. Dopisnik japonskega lista pripominja, da se trenutno v zalivu San Francisca natovarja še neka druga petrolejska ladja, ki bo v kratkem odplula v Vladivostok s tovorom 4,390.000 galon ameriškega bencina. Dne 16. avgusta je iz Los Angelesa odplula proti Vladivostoku neka druga tovorna ladja s 3,950.000 galonami bencina, dočim je v San Franciscu pripravljena na odhod transportna ladja natovorjena s 7500 sodi letalskega bencina za Sovjetsko zvezo. Dopisnik poroča nadalje, da sta 16. in 19. avgusta odpluli iz Zedinjenih držav dve sovjetski petrolejski ladji s 3792 odnosno 7100 sodi bencina. Dne 15. avgusta je najbrže v smeri proti Vladivostoku odplul neki drug ameriški tovorni parnik z 2,710.000 galonami bencina. List »Asahi« dodaja, da se bodo najbrže vse zgoraj naštete ladje nekje na Tihem oceanu strnile v konvoj ter skupaj nadaljevale vožnjo proti Vladivostoku. V mornariških krogih v San Franciscu pričakujejo z napeto pozornostjo, kakšne ukrepe utegne podvzeti Japonska glede na to ameriško pomožno akcijo, organizirano v prid Sovjetski zvezi.

Washington, 21. avg. s. Kakor poročajo nekateri listi, nameravajo Zedinjene države pošiljati v Rusijo težke bombnike neposredno preko Aljaske in Sibirije. Letala naj bi sama letela do Aljaske in naj bi jih vodili ameriški piloti. Od tam naj bi jih prepeljali na Kamčatko, kjer naj bi jih prevzeli ruski letalci. V ta namen pripravljajo po Sibiriji vzdolž poti vrsto letališč.

Po Churchillovem povratku z Atlantika

Berlin, 21. avg. u. Tudi Churchill se je srečno vrnil v domovino, ni pa hotel, kakor Roosevelt, ničesar govoriti o tem, kaj je opravil na Atlantskem oceanu. Imel je pač dober razlog za to, morda političen, morda vojaški. Kakor znano, se je angleški ministrski predsednik odločil govoriti prihodnjo nedeljo in kakor zagotavlja Reuter, bo tedaj podal podrobno poročilo o »svojem zgodovinskem sestanku« z Rooseveltom. Da ne bi ljudje postali preveč nestrpni, so Angleži objavili poročilo o paradah in izjavah na Islandiji. Verjetno je, da bo angleški min. predsednik, ko se že ne bo mogel kompromitirati s kategoričnimi zatrdili glede pomoči Sovjetski Rusiji, v nedeljo govoril pač o pomoči Veliki Britaniji, posebno še, ko je ta problem po izjavah Bele hiše postal pereč z vidika novih perspektiv.

Pri tem berlinski krogi aludirajo predvsem na razširjenje »zaščitnega pasu«, ki se bo lahko doseglo s pomočjo eskadril tako zvanih letečih trdnjav, ki bodo preko južnega Atlantskega oceana poslane na Bližnji vzhod preko Sierre Leona ali Bathursta. Te nove ameriške dobave se bodo usmerile v dveh etapah proti Bližnjemu vzhodu. Njihova posebna naloga bo ščititi konvoje, ki jih bodo pošiljali iz Amerike na črni kontinent. V Vichyju pa so zaradi tega že zelo vznemirjeni, ker bi to moglo znatno ogražati francoske pozicije v zapadni Afriki. Bathurst je baš nasproti Dakarju in prav lahko bi se zgodilo, da bi se Anglosasi pojavili zopet pred to važno francosko luko.

Angleške intrige v Iranu

Berlin, 21. avg. u. Neki angleški častnik je po konferenci v Bagdadu smatral za oportuno naglasiti v razgovoru z novinarji, da bosta morali Anglija in Amerika pospešiti pomoč Sovjetski Rusiji, ki se ji bo morala pošiljati preko Kavkaza. Prav zaradi tega je nujno potrebno, da se dosežejo primerni sporazumi z vlado v Teheranu glede prevoza vojnih potrebščin preko njenega ozemlja v Rusijo. Ta koridor bi bil zelo dragocen tudi v primeru, če bi bila vojska Budjonija prisiljena popolnoma se umakniti proti vzhodu. Berlinski krogi izražajo mnenje, da je prav ta izjava angleškega častnika zelo zanimiva. V vsakem primeru si hoče torej Anglija zagotoviti koridor preko Irana. Rusi bi spričo tega gotovo odločneje vztrajali, ker bi jim bila zagotovljena prej ali slej neposredna pomoč vojske z Bližnjega vzhoda. V danem primeru bi se uničili petrolejski vrelci na področju okrog Bakuja in v skrajnem primeru bi se rešile ruske sile in njihove vojne potrebščine.

Poslanik Papen odpotoval v Teheran?

New York, 21. avg. d. Nekateri snočnji newyorški listi objavljajo nekontrolirane informacije iz Ankare, po katerih naj bi bil nemški poslanik v Ankari von Papen odpotoval na kratek obisk v Teheran. Za te vesti doslej še ni potrdila z nobenega službenega mesta.

Varčevanje z bencinom v Turčiji

Carigrad, 21. avg. d. V Carigradu in v Smirni so oblasti uvedle bencinska nakazila za vsa motorna vozila. Ta ukrep je bil potreben, ker je zadnji čas nastopilo občutno pomanjkanje bencina zaradi nezadostnih pošiljk nafte iz inozemstva. Kakor znano, je že pred šestimi meseci Turčija razglasila precejšnje omejitve v avtomobilskem prometu, z novim ukrepom pa bo motorni promet, na katerega je Turčija zaradi nezadostnega železniškega omrežja v veliki meri navezana, omejen na skrajno možen minimum.

Pomanjkanje mesa v Argentini

Buenos Aires, 21. avg. u. V Argentini, ki se ponaša z največjo produkcijo mesnih izdelkov, je pričelo primanjkovati mesa. Listi so celo objavili slike, ki kažejo, kako so argentinske klavnice prazne. Živina se je v zadnjem času zelo podražila, tako da jo mesarji nočejo več kupovati. Ljudje so morali pričeti kupovati ribe in perutnino. Živina se je podražila, kakor se je zvedelo, zaradi ogromnih angleških nakupov.

Tudi iz Urugvaja poročajo, da je zlasti v Montevideu pričelo primanjkovati mesa. Včeraj je bilo izmed tisoč mesnic v mestu odprtih le okrog 30.

Angleške vojne ladje ob francoski Somaliji

Vichy, 21. avg. u. Iz Džibutija poročajo, da so v zadnjih dneh Angleži ponovno prekršili francoske suverene pravice v vodah ob francoski obali. Angleške ladje so se pojavile v bližini Oboka. Neka angleška torpedovka je tudi streljala na neko francosko ribiško ladjo. Dve angleški vojni ladji sta se pojavili tudi v francoskih vodah v neposredni bližini Džibutija.

Nova minska polja v švedskih vodah

Stockholm, 21. avg. d. Vrhovni poveljnik švedske vojne mornarice je v posebnem razglasu objavil, da so bila organizirana minska polja v švedskih teritorialnih vodah med 56° 5' ter 56° 19' severne širine. Razglas pravi, da so bile mine položene zaradi olajšanja posla švedskim patrolnim ladjam, katerih naloga je čuvati švedsko nevtralnost.

Zatiranje komunizma na Švedskem

Stockholm, 21. avg. u. Švedska policija je predložila vladi posebno podrobno poročilo o delovanju švedske komunistične stranke v zadnjih 5 mesecih. V poročilu je predlagala, naj vlada stranki prepove nadaljnje delovanje.

Stockholm, 21. avg. s. V Stockholmu se je te dni pričel proces proti komunistom. Obtoženci se skušajo otresti hudih obtožb na vse načine. Pri razpravi so skušali n. pr. dognati pravo identiteto obtožencev, ker so ugotovili, da se skrivajo za napačnimi imeni. Med drugimi sta bila zaslišana neki Risto in neki Söder, ki sta izjavila, da je imela organizacija, ki sta ji pripadala, namen preprečiti prevoz orožja in železa v fašistične države. Proces se bo nadaljeval 15. septembra. Sodišče trem obtožencem ni priznalo pravice do začasne svobode, trije pa so bili začasno izpuščeni iz zaporov.

Mackenzie King v Londonu

New York, 21. avg. u. Min. predsednik Kanade Mackenzie King je prispel z letalom v London. Zvedelo se je, da je prispel v Anglijo tudi oddelek Kanadčanov.

Nove letalske zveze v Južni Ameriki

New York, 21. avg. d. V svojem prizadevanju, da spravijo države Južne Amerike čim bolj pod svojo kontrolo, si Zedinjene države zadnji čas prizadevajo priključiti naše južnoameriško celino tudi s čim dalje gostejšimi prometnimi zvezami ne glede na rentabilnost. Tako je predsednik ameriške družbe za civilni in letalski promet Panamerican Airways Harold Roild včeraj sporočil, da je bila izročena prometu nova redna letalska proga med ameriškim področjem ob Panamskem prekopu ter Buenos Airesom. Letalska zveza bo zasedaj tedenska in bodo letala na njej opravljala službo v treh etapah. Letala bodo odhajala iz mesta Cristobal ter vmes pristajala v perujskem glavnem mestu Limi, odkoder bodo letela preko Čila v argentinsko prestolnico Buenos Aires.

Španski vrhovni poveljnik na Balearih

Madrid, 21. avg. d. Bivši veleposlanik v Berlinu general Espinoza de los Monteros, ki ga je španska vlada imenovala za generalnega guvernerja na otočju Balearov, je bil včeraj imenovan tudi za vrhovnega poveljnika vseh španskih kopnih, mornariških in letalskih sil na tem področju.

Posestnikom v Zgornji Šiški

Ljubljana, 21. avgusta

Mestna občina je že pred letom dni, pozneje pa še večkrat v dnevnem časopisju pozivala posestnike, naj zamejičijo svoja posestva na vseh lomih in mejah, kakor jim je bilo še posebej sporočeno po posebnih okrožnicah in po geometrih, ki novo meritev izvršujejo. Večina posestnikov se je tem pozivom odzvala, vendar jih je še mnogo, ki zamejičenja kljub zapadlemu roku do danes še niso izvršili. V smislu zakona o katastru čl. 12 in pravilnika k omenjenemu zakonu III. čl. 55. morajo posestniki zamejičenje na poziv izvršiti. V primeru, da tega še niso izvršili, bosta to napravila po mejah, ki so v naravi vidne, prevzemnika nove izmere za k. o. Zgornjo Šiško geometra Zvonimir Pelc in Janez Breskvar, oziroma njuni pooblaščenci in to na stroške posestnikov. Stroške bo od prizadetih posestnikov izterjala mestna občina. V stroške zamejičenja se vračuna poleg mejnikov, poleg dela figurantov in honorarja geometrom tudi zamuda časa, zavoljo katere bo celotno delo trpelo. Zatorej opozarjamo posestnike, da je ta način zamejičevanja precej drag in naj ga, v kolikor ga geometri še niso izvršili, takoj izvrše.

V primeru, da meje v naravi niso vidne in geometer sam ne more zamejičiti parcel, se te ne bodo snimale in ne bodo prišle zaenkrat niti v kataster niti v zemljiško knjigo. V ta namen bodo naknadna merjenja, povsem na stroške prizadetih posestnikov. Prav tako padejo stroški na te posestnike in to za merjenje spornih mej bodisi po odločitvi sodišča ali pa sporazumno.

Opozarjamo tudi, da morajo biti parcele zamejičene s pravilnimi obdelanimi mejniki ali pa betonskimi, katerih najmanjša oblika je 10 × 10 × 60 cm. Mejnike je treba ukopati tako, da gledajo iz zemlje kakih 10 cm. Vsa nepravilna zamejičenja se bodo napravila na stroške posestnikov.

Dalje še opozarjamo, da mejnikov ni treba postaviti na lome mej, kjer stoje poslopja v posestni meji (ne kapi!) ali pa betonske odnosno zidane ograje in so ti prelomi jasno vidni. Mejnike pa je treba postaviti ob lesenih plotovih, živih mejah, jarkih in podobnem. V gozdu se lahko vzame za mejnik drevo, ki stoji točno na meji; če pa se pozneje tako drevo poseka, ga je treba odsekati 1 m nad zemljo. Mejniki morajo biti tudi v ravnih črtah le toliko drug od drugega, da se lahko dogledajo. V gozdovih pa je treba napraviti od mejnika do mejnika preseke. Po teh navodilih naj posestniki, ki tega še niso storili ali pa so nezadostno izvršili zamejičenje, takoj zamejičijo svoja posestva, da se izognejo velikim in nepotrebnim stroškom.

Ukinitev konzularnih zastopstev Kube v Italiji in Nemčiji
Odgovor na neprijateljsko zadržanje vlade v Havani proti državam osi

Berlin, 21. avg. (DNB.) Nemška vlada je izročila odpravniku poslov kubanskega diplomatskega zastopstva v Berlinu noto, v kateri izjavlja, da je eden izmed uradnikov kubanskega konzulata v Nemčiji dal povod za resne pritožbe. Nemška vlada je v posesti dokumentov, ki dokazujejo, da je ta uradnik v Nemčiji razvijal delavnost, ki sega izven okvirja njegovih funkcij ter prizadeva varnost nemške države. Nemška vlada se je zaradi tega odločila, da zapre kubanske konzulate na svojem področju ter je zahtevala od kubanske vlade, naj odpokliče kubanske konzule in uradnike pred 3. septembrom.

Eim, 21. avg. d. Italijanska vlada je zahtevala od vlade države Kube, naj do 5. septembra zapre vse svoje konzulate v Italiji. Ta zahteva je bila sporočena kubanski vladi v posebni službeni noti, v kateri je tudi rečeno, da je kubanska vlada 15. junija zahtevala od italijanske vlade, naj do 5. septembra odpokliče vse osebje italijanskega generalnega konzulata na Kubi.

Protinemška propaganda tudi na Kubi

New York, 21. avg. d. Kakor poročajo iz Havane na Kubi, je ameriška propaganda proti Nemčiji zajela sedaj tudi Kubo in se že kažejo prvi sadovi ameriškega intrigantskega rovarjenja. Kubanski notranji minister Jose Manuel Cortina je izjavil, da je vlada sporočila nemškemu generalnemu konzulu v mestu Santiagu, Antonu Helsingerju, da ga ne more več smatrati za persono grato ter da mora najkasneje do 1. novembra zapustiti kubansko ozemlje. Ob tej priliki je kubanski notranji minister tudi izrazil obtožbo, češ, da je posegalo delovanje nemškega generalnega konzula izven meje njegove pristojnosti.

Odpoklic nemškega poslanika iz Argentine

Buenos Aires, 21. avg. d. Semkaj so dospele informacije, po katerih krožijo v inozemstvu vesti, češ da je nemško zunanje ministrstvo v Berlinu odpoklicalo svojega poslanika v Buenos Airesu. Argentinsko zunanje ministrstvo je doslej odklonilo sleherno izjavo glede teh informacij. V tukajšnjih dobro informiranih krogih samo ugotavljajo, da argentinska vlada doslej iz Wilhelmstrasse še ni prejela nikake prošnje, da bi izrekla svoj »agrement« za morebitnega naslednika sedanjega nemškega poslanika v Buenos Airesu.

Zatvoritev konzularnih zastopstev na zasedenih ozemljih

Buenos Aires, 21. avg. d. Po informacijah, ki so semkaj dospele iz Lime v republiki Peru, je šef političnega oddelka v perujskem zunanjem ministrstvu Elias Correa baje izjavil predstavnikom tiska, da je baje nemška vlada ukazala vsem tujim veleposlaništvom in poslaništvom v Berlinu, da morajo zapreti svoja podrejena konzularna zastopstva na ozemljih, ki jih je zasedla nemška vojska. Poslovanje teh konzularnih zastopstev bi moralo na podlagi teh informacij prenehati s 1. septembrom. Elias Correa je baje še pripomnil, da nemška vlada ni zahtevala izrecno zatvoritve perujskih konzulatov, marveč ima nemška zahteva značaj splošnosti ter da se nanaša na vsa konzularna zastopstva ameriških držav,

Gospodarstvo
Hrvatsko gospodarstvo se bo postavilo na čisto nove osnove

Hrvatski gospodarski svet se je pečal na eni izmed zadnjih sej z vrsto važnih zakonskih osnutkov, ki naj bi bili v kratkem uveljavljeni. Gre pri tem za določila, ki naj bi dala državi možnost, vse panoge hrvatskega gospodarstva voditi po enotnih smernicah. Z ustanovitvijo gospodarskih zbornic naj bi se izvršila stanovska izgradnja hrvatskega gospodarstva. Drugi osnutek se peča z ustanovitvijo trgovinskih zajednic, katerih bi bilo 13, in sicer: za živila, les, usnje, tkanine, stavbarstvo, papirne in tiskarniške obrate, kemične izdelke, železo in druge kovine, elektrotehniko, rudništvo, denarništvo, gostinstvo in promet in poslovne centrale Trgovinske zajednice bi imele važne socialne naloge, tako predvsem urejevanje odnošajev med delodajalci in delojemalci, pri čemer so naložene delodajalcem znatne obveznosti. Te zajednice so odgovorne tudi za vzdrževanje socialnega miru. Trgovinske zajednice bodo odločale o nastavitvi oseb v gospodarstvu in vsakemu delojemalcu nakazale pripadajoče mesto.

Poleg trgovinskih zajednic se bodo ustanovile poslovne centrale, ki naj vsakemu podjetniku zagotovijo potrebne surovine in izgotovljeno blago in bodo imele odločujočo vlogo pri razdeljevanju surovin in blaga. Obe ustanovi, tako trgovinske zajednice kakor poslovne centrale, bosta delovali tudi na deželi.

Tretji osnutek se bavi z osnovnimi vprašanji izgradnje in delovnega področja hrvatskih zastopstev. Namerava se ustanoviti vrhovna organizacija gospodarskih kartelov, ki naj praktično predstavlja neko vrsto zveze vseh zbornic. Ta urad bo dajal zbornicam, trgovinskim zajednicam in poslovnim centralam smernice. V tem svetu hrvatskih zastopstev, kakor se bo ta državna vrhovna organizacija imenovala, bodo zastopane vse pokrajine države in najpomembnejši gospodarstveniki.

Četrti ukrep za zagotovitev državnega gospodarskega vodenja je zavod za sistematično gospodarstvo, ki se bo pečal z vsemi vprašanji potrošnje, enotne izrabe domačih surovin, sistematične reje živine in ureditve domače rastlinske produkcije.

Gospodarske smernice se bodo izdajale zmerom s stališča državne potrebe. Hrvatsko časopisje označuje te sklepe za odločujoči mejnik v hrvatski gospodarski politiki.

Gospodarske vesti

= **Otvoritev tekstilne razstave v Benetkah.** V Justinijanski palači v Benetkah sta Kr. Vis. Vojvoda in Vojvodinja Genovska otvorila razstavo tkanin in obleke domačega izvora. Otvoritvi so prisostvovali najodličnejši predstavniki uprave, gospodarstva in javnega življenja, o pomenu razstave pa je govoril beneški župan, ki predseduje izvršnemu razstavnemu odboru. Razstava je posebnega pomena zlasti spričo dejstva, ker se bo v dnevih 5., 6. in 7. septembra vršilo v Benetkah nacionalno zbiranje vseh sodelavcev tekstilnih strok, industrije, trgovine in obrti, prav tako pa tudi oblačilne panoge iz vse Italije. Na koncu sta se Kr. Visočanstvi nadvse pohvalno izrazili o ureditvi razstave, ki vzbuja obče zanimanje.

= **Kunčje kože in čevlji z lesenimi podplati.** Odkar se je reja kuncev iz razlogov prehrane znatno dvignila in tvori že važno gospodarsko panogo, razširjeno po mestih in vaseh, se je izkazala tudi potreba po smotrno urejeni prodaji kunčjih kož, ki niso velikega pomena samo za konzum civilnega prebivalstva, temveč tudi za Vojsko. Poslej bodo tvrdke, ki nakupujejo kunčje kože v svrho industrijske predelave, morale vršiti svoje posle strogo po predpisih, ki jih bo izdala Fašistična zveza industrijcev v sporazumu z Ministrstvom za korporacije. — Hkratu je Ministrstvo izdalo tudi posebno odredbo, ki ureja izdelavo in prodajo čevljev z lesenimi podplati. Določena sta dva tipa čevljev za delo in pa vrsta promenadnih čevljev za moške, ženske in otroke. Par navadnih delovnih čevljev z lesenimi podplati bo veljal 60 do 80 lir, par boljših pa od 100 lir dalje po kakovosti.

= **Nova sladkorna tvornica v Kalabriji.** Iz Rima poročajo: Nadaljnji korak na poti k italijanskemu avtarkičnemu gospodarstvu je sladkorna tvornica v Kalabriji. To podjetje, ki je bilo osnovano z zasebno glavnico 25 milijonov lir, more letno producirati 50.000 metrskih stotov sladkorja. Spričo nameravanega izrednega povečanja površine za gojitev sladkorne pese bo mogoč še znaten napredek sladkorne produkcije.

= **Sadjarska združenja na Spodnjem Štajerskem se spremene v vrtnarska.** Iz Gradca poročajo: Na Štajerskem in Koroškem je bilo doslej 137 vrtnarskih društev s kakšnimi 30.000 člani. Tem se zdaj pridruži nadaljnih 125 sadjarskih organizacij na Spodnjem Štajerskem in Gorenjskem, ki bodo letos prav tako pretvorjene v vrtnarska društva.

= **Ugodna letina turščice na Balkanu.** Po dozdajšnih cenitvah bo znašal pridelek turščice v Madžarski, Rumuniji, Bolgariji in bivši Jugoslaviji okroglo 12.2 milijona ton, kar pomeni za 9% višji pridelek nasproti letnemu povprečju 1934/38. Te štiri dežele sestavljajo skupaj drugo največje področje za pridelovanje turščice na svetu in največje takšno področje v Evropi.

= **Razveljavljenje rudoslednih pravic v Hrvatski.** Z zakonom so razveljavljene v Hrvatski vse pogodbe, nanašajoče se na rudosledne pravice, ki so bile izdane za izkoriščanje ali za preiskavo.

= **Racioniranje na Hrvatskem.** Hrvatski uradni list objavlja nekatere spremembe o racioniranju posameznih potrebščin. Tako se lahko poslej spet svobodno prodajajo različna poletna oblačila, kakor dnevni plašči, dežni plašči, moške nogavice, sportne bluze, različne stvari iz umetne svile, sportni čevlji, toaletno milo do 100 gramov in blago za zastave. Pericam je olajšan nakup pralnega mila. Pri nakupovanju mesa in konzerv sočivja pa je treba predložiti nakaznico. Zagrebška mestna uprava bo nabavila 35.000 vagonov drv za zimsko preskrbo s kurivom. Ustvarjena je bila nova centrala za kurivo. Posebno važno je tudi vprašanje preskrbe Zagreba z mlekom. Zagrebški župan se ne strinja z načrtom, da bi se dobava mleka monopolizirala, pač pa bodo kmetske zadruge kakor doslej oskrbovale Zagreb z mlekom.

= **Pred hrvatsko-bolgarskimi trgovinskimi pogajanji.** Proti koncu avgusta ali pa v prvi polovici septembra se bodo začela trgovinska pogajanja med Hrvatsko in Bolgarijo. Najvažnejše vprašanje, o katerem se bo razpravljalo, bo vprašanje prevoza blaga iz ene dežele v drugo, kar zdaj povzroča velike težave. Hrvatska naj bi izvažala v Bolgarijo tanin, sodo, sirovine za kemično industrijo, produkte lesne destilacije, furnirje in morda celo premog, a iz Bolgarije bi uvažala riž, oljno seme, volno in kože.

= **Hrvatska želi uvažati tekstilne sirovine iz Italije.** Te dni je odpotovalo posebno hrvatsko odposlanstvo v Italijo, da bi vodilo pogajanja o nakupu italijanskih tekstilnih sirovin, za katere se je Italija v pogodbi obvezala. V Italiji vlada veliko zanimanje za zagrebški velesejem, kjer bo Italija razstavila zlasti kmetijske stroje in orodje.

= **Zastopnik Hrvatske na velesejmu v Leipzigu.** Hrvatski minister za obrt, industrijo in trgovino Simić se bo kot zastopnik Hrvatske udeležil otvoritve velesejma v Leipzigu.

= **Hrvatski konji za Nemčijo.** Trgovinska zajednica za živinske produkte v Zagrebu je sklenila z Nemčijo pogodbo za izvoz 600 težkih in 400 lahkih voznih konj in 3000 konj za klanje.

= **Bat'a povišuje glavnico.** Iz Prage poročajo: Bat'a, delniška družba v Zlinu, bo imela 1. septembra občni zbor, katerega dnevni red bo sklepanje o povišanju delniške glavnice z višjim prežigosanjem nominalne vrednosti delnic v breme stabilizacijskega in splošnega rezervnega fonda. Bat'a, čigar glavnica je prvotno znašala 135 milijonov češkoslovaških kron, je že enkrat, to je v letu 1935, na višje prežigosala delniško glavnico. Takrat se je delniška glavnica s prežigosanjem delniške nominalne vrednosti od 1000 na 3000 češkoslovaških kron povišala od 175.4 milijona na 526.2 milijona Kč.

= **Srbija dobi državne bone za Poštno hranilnico.** Iz Beograda poročajo: Komisar finančnega ministrstva je bil pooblaščen, naj da Poštni hranilnici v Beogradu za oživljenje njenih poslov v Srbiji državne bone v znesku do 500 milijonov dinarjev na razpolago. Gre pri tem za prevzem dela kreditov, svoječasno od bivše jugoslovenske vlade najetih pri Poštni hranilnici.

= **Gradnja konzervne tvornice v Borovu.** V Borovu bodo zgradili veliko tvornico za sadne in zelenjadne konzerve. Pri podjetju bo zaposleno okoli 400 delavcev.

= **Dolžnost pridelave žita v češkomoravskem protektoratu.** Na osnovi zadevne odredbe morajo kmetijski obrati v protektoratu v gospodarskem letu 1941-42 posejati najmanj 400.000 ha s pšenico, od tega najmanj 350.000 ha z ozimno pšenico. Razen tega morajo posejati z ozimno rž najmanj 500.000 ha. Kolikor bo ozimnega žita premalo posejano, toliko bo treba na pomlad nadoknaditi z jarim žitom.

= **Enotni čevlji v Madžarski.** Iz Budimpešte poročajo, da je zavoljo gospodarstvene izrabe usnja in zavoljo preskrbe prebivalstva z obuvalom minister za javno preskrbo omejil izdelavo čevljev na 9 tipov. Izdelava čevljev z neusnjatimi podplati je odvisna od dovoljenja ministra. Odredba se ne nanaša na tiste čevlje, ki se izdelujejo iz svinjskega usnja.

= **Turčija želi izvažati krompir.** Letos so v Turčiji posvetili večjo pozornost pridelovanju krompirja. Zlasti v okolici Carigrada so zasadili večjo površino zemlje s krompirjem kakor v prejšnjih letih. Računajo, da bo pridelek dal znaten prebitek za izvoz.

= **Argentinska država naj bi za časa vojne kupovala žito na zalogo.** Iz Buenos Airesa poročajo: Komisija argentinske poslanske zbornice za izvoz žita je predlagala vladi širokopotezni večletni načrt za nakup žita. Po tem načrtu naj bi vlada do konca vojne pokupila vsakoletni previšek domačega žita in sama prevzela izvoz.

= **Elektrifikacija Slovaške z nemško pomočjo.** V okviru nedavno zaključenih nemško-slovaških pogajanj se je obravnavalo tudi vprašanje elektrifikacije Slovaške, za katero je slovaška vlada izdelala širokopotezen načrt. Pri izvedbi elektrifikacije Slovaške naj bi pomagala Nemčija s svojimi izkušnjami na tem področju, in sicer z dodelitvijo svojih strokovnjakov kakor tudi z dobavo potrebnih strojev.

= **Grčija kupuje nemški in češki sladkor.** Grčija spada med tiste redke dežele, ki nimajo nikake lastne sladkorne industrije in so zato navezane čisto na uvoz tega živila. Pred vojno je Grčija uvažala sladkor iz Anglije, Jave, Rusije ali Zedinjenih držav, kjer je pač dobila sladkor ceneje. Tudi Češkomoravska je spadala med uvaževane sladkorne dobavitelje Grčije. Že pred nemško zasedbo Grčije je oskrba s sladkorjem povzročala znatne težave, tako da so se morali v Grčiji odločiti za racioniranje sladkorja. Zaradi vojne so se potem zaprla vsa pota za dobavo sladkorja. Obstoječe male zaloge so bile kmalu izčrpane. Zdaj se vrše, kakor poroča nemško časopisje, pogajanja s tvrdkami Nemčije in protektorata glede dobave večjih sladkornih količin.

Žrtve požara v brooklynski luki

New York, 21. avg. d. Po doslej zbranih podatkih je pri velikem požaru, ki je v ponedeljek izbruhnil v Brooklynu na ameriški tovorni ladji »Panuko«, izgubilo življenje 30 do 50 mornarjev in delavcev. Točno število žrtev zaradi posebnih okoliščin najbrže nikoli ne bo znano. V razne bolnišnice je bilo nadalje odpremljenih 72 ljudi, ki so pri požaru utrpeli hujše in lažje poškodbe. Škoda se ceni na poldrug milijon dolarjev.

Da povečamo pridelek žita

Ljubljanska pokrajina je glede žita pasivna in ni imela v preteklosti gospodarskih pogojev niti potrebne važnosti za pridelovanje žit. V novih razmerah pa bomo morali tudi pridelovanju žit posvečati mnogo več skrbi. Pri nas marsikdo misli, da naše razmere niso posebno ugodne za uspešno pridelovanje žit, kar pa ne velja, vsaj za vse kraje ne. Ječmen zavzema pri nas, razen prosa, najmanjši obseg žitne površine. Njegova vegetacijska doba je primeroma kratka, njegov pridelek je boij zanesljiv, ker manj trpi od suše, zato bi ga bilo treba v večji meri pridelovati. Ker se ječmen že zgodaj žanje, se njiva kaj koristno uporabi za strniščne sadeže, za ajdo in drugo. Tudi ovsa za naše potrebe premalo pridelamo. Oves se uporablja največ za konje. Ker je potrebno krmilo tudi za druge živali, ga navadno za vse to primanjkuje.

Predvsem pa je danes važno vprašanje povečanja pridelka pšenice in rži, ki je za ljudsko prehrano najvažnejše. Ker niso vsi kraji primerni za pridelovanje posameznih žitnih vrst, bi bilo potrebno ločiti poedine vrste in kraje. Pšenica dobro uspeva v litijskem, novomeškem in deloma tudi v črnomeljskem okraju. Tudi velik del ljubljanskega okraja ima prav ugodne pogoje za setev pšenice, ker so podnebne prilike dobre. Rž veliko bolje prenaša ostro podnebje in pomanjkanje vlage ter ljubi rahlo peščeno zemljo, zato se navadno goji v višjih legah s krajšim poletjem.

Sledi, da je že po naravi določeno, kaj in kje naj kmet seje in prideluje. Kjer uspevata pšenica in rž, tam uspeva tudi turščica. Za ječmen in oves pa je naše podnebje povsod prikladno. Pri povečanju žitnega pridelka ni treba toliko skrbeti, da bi se z žiti posejana površina povečala, temveč da bi se pridelek na posejani površini povečal, ali da kmet poveča pridelek žita na 1 ha površine. Pridelovanje žita naj bo racionalno, odpraviti je treba napake in uporabiti sredstva, ki pridelek dobičkonosno zvišajo. V ta namen je treba razširiti med kmetovalce seme zdravih, odpornih in rodovitnih vrst. V posameznih krajih naj semenogojske postaje vzgajajo semenska žita, primerna podnebju in zemlji. Izdatki se bodo dobro obrestovali, četudi bodo znatni. Prej smo vzgajali v Beltincih semensko pšenico s prav dobrimi lastnostmi in dobro rodovitnostjo za nižje lege z milejšim podnebjem. Zdaj bomo gotovo v doglednem času dobili novo semenogojsko postajo, saj vemo, kako se Italija briga za napredek proizvodnje. Vsekakor bo kazalo ustanoviti tudi semenogojsko postajo za višje lege z ostrejšim podnebjem, ter postajo za rž, ječmen in oves, odkoder naj bi kmet prejemal ustrezljivo žitno seme po primerni ceni.

Seveda, če hočemo dvigniti pridelke žita, ni zadosti le dobro seme, temveč mora biti tudi njiva pravilno obdelana in dobro pognojena. Poleg tega je treba varovati setev pred rastlinskimi in živalskimi škodljivci. Naši kmetovalci se morajo odvaditi starokopitnega, pogosto napačnega obdelovanja njiv, zlasti oranja na ozke kraje, ki zmanjšuje pridelek. Privaditi se morajo globokega obdelovanja. Zadosti globoko preorana njiva varuje setev pred sušo. Nikoli se ne naglaša dovolj, da je globoko obdelovanje eden prvih pogojev za povoljen napredek. Za izboljšanje pridelka žita bi kazalo uvesti sejalne stroje. Stroj že sam prisili kmeta, da njivo gladko orje in jo dobro obdela. Tudi setev je mnogo boljša in enakomerna, zato je tudi pridelek boljši. Pri sejanju s strojem prihraniš na semenu in tako se stroj že v nekaj letih izplača.

Zelo važno je tudi gnojenje z umetnimi gnojili. Res so umetna gnojila draga, vendar se pravilno gnojenje vedno izplača.

Pridelek žita zmanjšujejo razne rastlinske bolezni, kakor rja, snet in snežene plesni. Proti rji se da odpomoči s sejanjem žit, ki so odporna zoper nje. Snet in snežno plesen preprečiš z namakanjem ali prašenjem semena s sredstvi, ki zanesljivo učinkujejo, se lahko dobe in niso draga.

Z upoštevanjem navedenih nasvetov se bo proizvodnja žit v naši pokrajini mnogo povečala, da ne bomo navezani na uvoz zlasti krušnih žit. Zlasti je potrebna našim kmetovalcem večja strokovna izobrazba, ki jo naj naš kmet dobi po poljudnih strokovnih predavanjih, po knjigah, po kmetijskih šolah in po kmetijsko nadaljevalnih šolah, kjer naj bi kmečko mladino temeljito poučevali kmetijski strokovnjaki.

Velika javna dela okrog Beograda

Posebni kredit v znesku milijarde dinarjev, ki ga je namenila srbska vlada za javna dela, je razdeljen takole: za javne zgradbe bo šlo 724 in pol milijona dinarjev. Od tega je namenjenih 494.5 milijona dinarjev gradnji cest in mostov, 100 milijonov bo šlo za izboljševalna dela, 20 milijonov za preskrbo z vodo in 110 milijonov za visoke zgradbe. Pri tem pa seveda ni misliti na kakšne nebotičnike, marveč na obnovo porušenih poslopij.

Javna dela so se že pričela. Predvsem je bila na vrsti obnova onih delov, ki so jih prizadele bombe, in pa ureditev beograjskega vodovoda. Vse te poškodbe so že odpravljene, samo v dolnjem delu Beograda, kjer je židovska četrt, še čakajo popravila. Med javna dela spada tudi razširjenje banatske javne bolnišnice v Velikem Bečkereku, ker je Novi Sad zasegla Madžarska. Za razširjenje bolnišnice je zaenkrat določenih 8.25 milijona din.

Obnovitvenim delom se stavijajo po robu nekatere ovire. Čeprav se porablja opeka poškodovanih hiš, je vendar potrebno tudi dosti nove opeke, predvsem pa ni mogoče zidati brez cementa. Srbija ima zaenkrat samo eno tovarno cementa v obratu, in sicer v Popovcu. Ta tovarna lahko izdela letno okrog 57.000 ton portlandskega cementa, kar pa je daleč premalo za vse potrebe. Zatorej bodo obnovili tovarno v Ralji, ki jo je kartelna politika v letu 1932. zavrla in zaprla. Seveda ne bo mogla tovarna v Ralji naenkrat spet proizvajati 55.000 ton cementa na leto kakor prejšnje čase. Toda zaenkrat bo vsaj ena peč dajala po 16.000 ton na leto. Dotlej bodo potrebščine krite z dobavo cementa iz hrvatske države, odkoder bo šlo v Srbijo 30.000 ton cementa.

Poleg nujne obnove hiš in javnih naprav, k čemur spada tudi preureditev Kalemegdana, so zelo važna javna dela z izboljšanjem nezdravih pokrajin. Poročali smo že, da so razselili zloglasno naselje Makiš južnozapadno od Beograda. Ta pokrajina obsega 25 kvadratnih kilometrov. Bila je močno zamočvirjena in se je odtod najbolj širila malarija. Bedne kolibe so bile pogostokrat zalite. Zdaj so vse kolibe odstranili. Kar je ostalo ruševin, so z njimi zasuli močvirnate kotanje, nakar so celotno pokrajino splanirali in posejali s travo. Izkopali so potrebne prekope, da odvajajo vodo na eno samo zbirališče, odkoder jo z veliko črpalko poganjajo v Savo. Celo pri velikem vodovju bo naselje Makiš poslej izven poplav, da bodoči nasadi in travniki ne bodo prizadeti. Prej je močvirska voda tega žalostnega naselja pronicala skozi pesek do tistih slojev, odkoder je Beograd črpal vodo. V tem območju je namreč tudi vodovod v Belih vodah. Vodovod je črpal iz številnih studencev vodo iz globine. Ob povodnjih je seveda precej nesnage prodiralo tudi v vodovodne naprave. Zdaj bodo okrog vodovoda uredili potrebno varstvo.

Tudi beograjsko dirkališče je bilo doslej zamočvirjeno in zakomarjeno, tako da so se dirke lahko vršile šele sredi poletja. Zdaj bo dirkališče povišano in zavarovano z okopom, da ga povodnji ne bodo dosegle. Ta dela se bodo pričela v kratkih dneh.

Poseben načrt določa, da se nasuje s peskom področje pod električno centralo. Danska skupina, ki že nekaj let deluje na tem področju in je tudi osušila pokrajino pri Zemunu, bo prostor pri elektrarni uredila za nakladališče premoga in onega kuriva, ki je v vmesni stopnji med premogom in šoto ter je potrebno za preskrbo Beograda pozimi. Področje pod prejšnjim pontonskim mostom bo porabilo gradbeno ministrstvo za ureditev velikopoteznega pristanišča. Del ozemlja med Kalemegdanom in Donavo, ki ga prav tako preplavlja visoka voda, bo poslej zavarovan pred poplavami z umetnim kamenitim nasipom. Slednjič bo otok Ada Ciganlija sredi Save pod Beogradom urejen na isti način kakor Margaretin otok v Budimpešti, da ga ne bo poplavljala voda. Ada Ciganlija bo nekoč pozneje urejen kot okrevališče s kopališčem in veslačnico.

Vsa ta dela seveda zahtevajo poleg denarja dosti delovnih sil. V Beogradu se pridno dela, toda tempo še ni tisti, kakršnega zahtevajo v Nemčiji. Nadomestni komisar ministrstva za socialno politiko je izjavil nedavno, da bo splošna delovna obveznost v Srbiji »življenjska šola naroda«.

Spravljajmo sadne peške

Tedne in tedne že vidimo, kako gredo različne pečké po cestah v smetarjev zaboj. Vsi ti pridelki pa bi bili izvrstna in poceni piča za naše ptice pevke pozimi. Posebno letos, ko se porabijo bučnice večinoma kot olje človeku za preživitek, bi kazalo zbirati in dobro posušiti vsakršne koščice: cibore, češnje, češplje itd. Brezposelno dete, ki se potika po ulicah, bi v malo urah pred poldnem moglo nalavkati v okolici sadnih trgov obilo sličnih ostankov, mame pa bi jih doma oplaknile ter pustile dalje časa na soncu. Kuharski obrati — menze, ljudske kuhinje, krčme, gostilne, hoteli — bi vas kar zasipali s slivovimi ali mareličnimi jedrci, če bi se jim o pravem času priporočili za te odpadke, obsojene sicer v nekoristno pogubo po greznicah. Ob zimskih večerih, ako že ne prej, bi s hrestečem potrli svojo zalogo in jo pokladali lačnim beračkom na okno oziroma po drugih prikladnih krmičih. Breskve — kalanke in koščenice — se dajo z nepreostrim pipcem izborno po živu klati, cepiti. Le dlan si s papirjem podložite, da se ne urežete. — Ali pa potrosite svoj dar v parku pod zavetno, gosto smreko, kjer jih bodo pilile veverice s svojo cirkularko. Vrzite jih morda spotoma v krmilnico, da jih postrežljivi ptičar potare za svoje operjene prijatelje. Kakorkoli, samo da jalovo ne segnije plod, ki bo po prehodu skozi lahno telesce še zmeraj vršil svojo nalogo, gnojil ter oplajal zemljo. Nikar pozabiti priznanega nauka narodnih gospodarjev: brez sodelovanja ptičic bi se v 7 letih mrčes toliko razpasel, da kmetijstvo po današnjem načinu ne bi nič več donašalo. Človeški rod bi za lakoto pomrl.

Pogrešana dijakinja

V ponedeljek, 18. t. m., ob 18. je izginila 12letna deklica močne postave v rdeči obleki z belim ovratnikom, v nizkih rjavih čevljih, kombiniranih z drap usnjem. Okrog vratu ima zlato verižico z obeskom z Marijino podobo. Nosi uhane z rdečim kamnom. Deklica ima dolge razpuščene kostanjeve lase. S seboj je imela nahrbtnik in ročno mrežico, v kateri je imela več perila, več parov nogavic, svetlomoder plašč, rdečo pleteno jopico, visoke rjave čevlje in svetlomodro obleko. V temnordeči ročni torbici je imela večjo vsoto denarja. Odšla je proti Rožni dolini. Kdor bi kaj vedel o njej, naj sporoči na naslov: Bonta Štefan, Vodnikova 9, Ljubljana VII, ali pa Policijskemu ravnateljstvu.

Ponižna putka

Stanovali smo na robu mesta. Enonadstropna, rumeno pleskana hiša je bila. V prvem nadstropju smo stanovali mi, v pritličju pa hudo siten oskrbnik. Z njim smo bili otroci stalno navzkriž. Ali smo mu trgali rože, ki smo jih dajali tujim otrokom in se igrali z njimi vrtnarje, ali smo mu klatili nezrelo sadje, mu podili kokoši in dražili živino. Ni nas mogel živih, mi pa njega ne; tako smo si bili najhujši sovražniki.

Hiša je mejila z dvema stenama na vrt, z eno v ozko in umazano ulico, z eno pa na široko cesto, kjer smo sedeč v prahu pod zidom opazovali avtomobile, vojake in mesarske vozove ter modrovali o naših bodočih načrtih. Za hišo se je razprostiral mogočen vrt, kjer je gojil naš veliki sovražnik solato, paradižnike, kolerabe in mlada drevesca. Tudi nekaj hrušk in jablan je bilo tam.

Najimenitnejša pa nam je bila na pol trhla murva, ki je rasla tik ob hiši sredi mastnega gnoja in je vsako leto rodila majhne sadeže, katerim so drugi rekli murve. Mi pa tega nismo potrdili. To so bile bele maline in amen. Pod murvo smo se zbirali otroci iz vsega okoliša. Po kotih in v gnoju smo imeli skrito vsak svoje poleno za klatenje. Kadar smo se skregali, smo metali polena kar drug v drugega, če pa je kdo pri tem zajokal, smo ga še obrcali. V mirnem času pa smo si bili veliki prijatelji in klatili smo zrele in nezrele murve, da so letele z vej kakor toča. Ko nam jih je bilo dovolj, smo pobirali murvo za murvo z gnojišča, jih skrbno obrisali ob hlače in jih zložili na kup zavoljo pravične razdelitve. Če nas je kdaj pri delitvi kdo opeharil, smo ga vrgli na tla in mu v usta natlačili trave.

•

Zgodilo pa se je v tistih lepih časih, da je hodila na naše stopnišče spat pisana putka. Vsako jutro smo jo prepodili in vsako jutro je pustila na stopnišču svoje sledove. Dekla se je jezila dan za dnem in je tudi zaklela, ko je morala snažiti. Spraševali smo pri vseh sosedih, če vedo, čigava je taka in taka putka. A vse poizvedovanje je bilo bob v steno. Lastnika prijazne putke ni bilo in ni bilo mogoče izslediti.

Služkinja je spet klečala na stopnicah in preklinjala:

»Salabolska kokoš! Kar vrat ji bom zavila. Tega snaženja ne bom več prenašala!«

Mati, ki se je prav tako jezila nad kokošjo in je prišla slučajno tod mimo, je pristavila:

»Kar dajte, da bo mir!«

Hudo me je zanimalo, kako se bo vse skupaj izteklo. Sklenila sva slednjič z našo Nežo (tako je bilo namreč služkinji ime), da me pokliče naslednji dan navsezgodaj, da izvršiva načrt. A ni bilo treba klicati. Od razburjenja sem bil prej zbujen kakor ona sama. Tiho in oprezno sva se približala durim in jih počasi in nalahko odprla. Na tretji stopnici od zgoraj navzdol je kakor navadno sedela pisana putka. Videl sem, da je Neži že pričel upadati pogum za tolikšen zločin nad nedolžno putko, toda tedaj je opazila poleg putke nekaj nesnage, kakršno je morala že tolikokrat očistiti. In to jo je vzpodbudilo, da je zgrabila kokoš za vrat. Putka je otepala s perutnicami, da je letelo perje na vse strani. Toda salabolska Neža si je znala pomagati. Prijela je razburjeno kokoško z obema rokama in jo stisnila k sebi, nakar sva jo zmagoslavno mahnila v drvarnico. Tam je prijela putko za noge in jo položila na tnalo. Čuden strah se me je polotil ob tem trenutku in malo da nisem zbežal. Le bojazen pred zasmehovanjem pajdašev me je odvrnila od tega. Tedaj je pogumna punca dvignila sekiro in — in — zamahnila. Zamižal sem. Ko sem strahoma odprl oči, sem videl samo, kako se je putkina glava skotalila po tleh, nato pa je Neža položila prhutajočo kokoš na tla. Glej! Nenadoma se putka dvigne in zbeži — brez glave — po drvarnici. Takrat sem se opogumil. Skočil sem za njo, jo zgrabil in držal, dokler se ni popolnoma umirila. Bil sem omadeževan, krv mi je oškropila roke in srajco... Zgrozil sem se. Ali kaj se hoče: tako se je zgodilo, da se je naslednjega dne cvrla na štedilniku tolsta kokoš. Ves čas se nisem ganil iz kuhinje.

Tedaj je zunaj pozvonilo. Tako ostro je pozvonilo, da me je do mozga pretreslo in sem ves vzdrgetal. Dolgo sem premišljeval, ali naj grem odpirat ali ne, kajti kar slutil sem, da oznanja zvonjenje nekaj hudega. A ker sem bil sam v stanovanju, mi ni kazalo nič drugega. V pozornosti in strahu sem se približal durim in jih boječe odprl. Pred durmi je stala stara ženica, skljućena v dve gube. Nagubani in izmučeni obraz je gledal iz pomečkane rute žalostno in ubogo, iz ozkih rokavov pa so štrlele koščene roke.

»Ali so mama doma?« me je ogovorila.

»Ni jih... doma... Ne... mame... ni... doma,« sem ponovil.

»Oh, tako rada bi jih vprašala, če so mogoče kaj videli mojo putko. Mojo lepo putko! Vsak dan je prišla navsezgodaj po zrno, a danes jo pričakujem zaman. Tako pridna in ponižna putka je bila in tako lepa jajčka mi je nesla. Kdo je neki tak grdavž, da mi jo je odnesel. Ta človek ne bo nikdar srečen.«

»Jaz... nisem... nič... videl... vaše putke.«

Dolgo sem gledal za ženico, ko je vzdihovaje lezla nizdol in hudo, neznansko hudo se mi je storilo pri srcu. Debela solza mi je pripolzela po licih, nato druga, tretja. Umil sem si roke, preoblekel srajco in odšel v najskritejši kot vrta. Globoko v grmovje sem zlezel in jokal.

Opoldne pa nisem jedel kokošje pečenke. Niti pritaknil se je nisem. Rekel sem, da nisem lačen in sem posrebal samo malo juhe. Nato sem spet zginil na vrt.

•

Danes stanujemo drugje. Tukaj ni trhle murve in hudega oskrbnika. Nič več ne modrujemo v cestnem prahu o načrtih za bodoče čase. Eni in drugi smo se razpršili na vse strani. Nekateri so šli v gimnazijo, drugi za vajence, eden je zlezel celo na univerzo.

Le včasih mi še uidejo misli v ono rumeno pleskano hišo na robu mesta, med otroke; včasih še srečam kakega prijatelja iz daljne preteklosti. Spoznava se, ne pozdraviva se ne, le čudno pogledava drug drugega. **Tem.**

SPORT

Še enkrat za pokal SNZ

V nedeljo povratna tekma med Ljubljano in Hermesom na stadionu v Šiški

V nedeljo bo pa končnoveljavno zaključeno tekmovanje za pokal SNZ. Prva finalna tekma je — kakor znano — prinesla tesno zmago Ljubljani, ki pa seveda kljub temu še ni dokončno dobila pokala v svoje roke.

Hermežani so še vedno trdno prepričani, da Ljubljana zanje ni nepremagljiva in čakajo polni upov in nad odločilnega boja. Že v prvi tekmi so hoteli obračunati s svojim starim nasprotnikom, pa ni šlo in ni šlo, čeprav morda niso nič slabši od najboljšega kluba Ljubljanske province. Zdaj bodo šiškarji igrali na svojem igrišču pred svojo publiko. Ljubljana se tega zaveda in bo zato gotovo skušala ponoviti rezultat prejšnje nedelje. Če ji bo to uspelo, bomo videli v nedeljo, ko bo Šiška imela svoj praznik, svojega komarja, ko bo povsod dišalo po krofih in občinstvo že zaradi tega lahko pride na lepi Hermesov stadion. Pa tudi ta nogomet bo gotovo boljši ali vsaj bolj napet in zanimiv kakor je bil pred tednom dni.

Zdaj, ko gre tekmovanje h kraju, ne bo nápak, če še enkrat pogledamo v zapiske in prikličemo čitateljem v spomin vrsto srečanj in izidov, ki so od 18. maja t. l. dalje — s presledkom šestih tednov v juliju in polovici avgusta — dali oba finalista Ljubljano in Hermes, enajstorici, ki bosta v nedeljo nastopili v zadnji preizkušnji za osvojitev prvega pokala SNZ iz vojne dobe. Takole je bilo:

v I. kolu: Ljubljana - Mladika 4 : 2 in 4 : 1, Hermes-Vič 6 : 0 in 8 : 1 ter Svoboda-Jadran 4 : 3 in 3 : 0;

v II. kolu: Mars-Moste 2 : 2 in 5 : 3, Ljubljana-Korotan 5 : 1 in 4 : 1, Hermes-Svoboda 7 : 0 in 3 : 2 (prekinjeno) ter Slavija-Grafika 3 : 4 in 2 : 0;

v semifinalu: Ljubljana-Mars 6 : 2 in 3 : 3 ter Hermes-Slavija 8 : 2 in 7 : 1.

Prvi finale je prinesel Ljubljani tesno zmago 3 : 2 (2 : 1). V nedeljo bo pa...?

Dolenjski atleti so se prebudili

Poleg nogometašev so začeli v dolenjski metropoli živahno delovati tudi atleti in atletinje, ki se bodo septembra udeležili prvenstva Ljubljanske pokrajine, pozneje pa tudi sami pripravili miting z udeležbo Ljubljančanov.

Novo mesto, 19. avgusta.

V nobeni slovenski pokrajini ni vladalo v poslednjih letih takšno sportno mrtvilo kakor baš v naši Dolenjski. S prihodom italijanske vojske pa se je tudi na Dolenjskem dvignilo zanimanje za sport in predvsem so pričele ponovno živahno delovati nogometne sekcije dolenjskih klubov, ki so že dolga leta počivale. Prav posebno pa je zanimanje za sport narastlo v našem mestu. Nogometna sekcija SK »Novega mesta« kaže vsak dan večjo delavnost in napredek ter svoje delo ne omejuje samo na aktivno igranje, temveč je dala tudi pobudo, da se bo v prihodnjih tednih odigralo tudi letošnje pokalno prvenstvo Dolenjske. Za nogometaši pa nikakor niso hoteli zaostajati naši lahkoatleti, ki so se zbrali pod okriljem najstarejšega domačega sportnega kluba »Elana« in pričeli z delom.

Mnogo težav pa povzroča atletom najprej pomanjkanje primernega sportnega prostora. Nogometno igrišče v Kandiji je zaradi ilovnatih tal in pomanjkanja prostora in naprav čisto neprikladno za redne atletske treninge. Na starem igrišču na Loki ob Krki pa so bila izvršena začetna dela za nov moderni kopalni bazen, ki so pokvarila nekdanji lepi prostor za atletiko. Vendar tudi te resne zapreke niso zavrle že započetega dela mladih novomeških atletov. Brez vseh sredstev so kar sami zavihali rokave in pričeli popravljati in urejati staro igrišče na Loki. Do danes so marljivi sportniki že uredili vsa skakališča, te dni pa bo tudi že urejena 100 m proga, dočim bo za daljše proge moralo še vedno služiti sprehajališče ob Krki. Tako so mladi prijatelji »kralja sporta« vsaj zasilno in začasno sami rešili vprašanje primernega sportnega prostora, zdaj pa se je pojavilo še drugo, in sicer glede njihove opreme. Zadnje čase se je atletska oprema občutno podražila in mladi sportniki nimajo prav nobenih izgledov, da bi si jo sami nabavili, kar tudi ovira pravi napredek.

Kljub vsem težavam, ki so se zdele nepremostljive, pa se tedensko le zbira na Loki veliko število naše sportne mladine, ki se vežba v raznih atletskih disciplinah. Vodstvo nad treningi sta prevzela bivši italijanski rekorder in olimpijec g. Cumer in absolvent rimske visoke šole za telesno vzgojo domačin g. Slavko Čuček. Od dneva do dneva so vidni večji uspehi, ne samo pri atletih, temveč tudi pri dekletih, ki so se letos prav tako v velikem številu oprijela tega najlepšega in najkoristnejšega sporta.

Prvikrat bodo novomeški atleti in atletinje stopili pred javnost v soboto in nedeljo na internem klubskem tekmovanju »Elana«. To tekmovanje bo prav za prav zbirni miting za prvenstvo Ljubljanske pokrajine v Ljubljani, ki se ga bodo letos po dolgem spet udeležili tudi novomeški atleti. Obenem pa bo klub na tem mitingu natančno pregledal vrste svojih tekmovalcev in tekmovalk. Za 14. september pa pripravlja »Elan« večji medklubski atletski miting, na katerega bodo prišli tudi mnogi atleti iz Ljubljane in na katerem hočejo Novomeščani pokazati sadove svojega dosedanjega dela.

Sobotno tekmovanje bo na Loki z začetkom ob 18. po naslednjem sporedu: 100 m (juniorji in seniorji), 60 m (ženske), krogla (juniorji in seniorji), skok v višino (juniorji in seniorji, ženske), skok v daljino (juniorji in seniorji), kopje (ženske, juniorji in seniorji). V nedeljo pa se prične miting že ob 9. v naslednjih disciplinah: krogla (ženske), troskok (seniorji), disk (ženske, juniorji in seniorji), skok v daljino (ženske) in 1000 m (juniorji in seniorji).

Dolžnost našega prebivalstva je, da se v čim večjem delu udeleži tega mitinga naše sportne mladine in jo tudi s primernimi podporami podpre v njenih idealnih stremljenjih.

Drugod so šele tiči..

Še bolj kakor pri nas pa je zdaj sezona v atletiki na višku po vseh državah, ki jih ni neposredno zajela vojna vihra. O onem rekordu na 1500 m na švelskem, ki ga je na zadnjem prvenstvu v Stockholmu dosegel znani tekač Gundar Hägg, smo že pisali, toda na isti prireditvi je bila dosežena ob številni udeležbi atletov še cela vrsta drugih odličnih rezultatov. Kako huda je bila tamkaj konkurenca, naj kaže med drugim, da je v teku na 800 m startalo 34 atletov in je 25 od njih doseglo čase pod 2 minutama. Na 1500 m, kjer so bili potrebni štirje predteki, je 14 tekačev prispelo na cilj v časih pod 4 minutami in n. pr. čas 3:58.4 ni bil zadosten za vstop v finale. Nič manj ogorčena ni bila borba na 400 m z zaprekami, kjer je med 17 tekmovalci prav zadnji zabeležil še zmerom odlični čas 60 sekund.

Med najvidnejšimi rezultati tega mitinga razen novega svetovnega rekorda, so bili še naslednji: na 100 in 200 m je tekel Strandberg 10.7 in 22.2, na 800 m Malmberg 1:51.5, na 5000 m Hellström 14:33.4, na 10.000 m Ostbrink 30:45.2, na 110 m z zaprekami Lidman 14.3, v skoku v višino Duregard 1:92, v skoku ob palici Gustavsson 4.10 itd.

Tudi **na Holandskem** so pred kratkim absolvirali prvenstveni del atletskega sporeda in dosegli med drugim naslednje glavne izide:

na 100 m in 200 m Osendarp 10.4 in 24.2, na 400 m Bloch 50.1, na 800 m Bouman 1:59, na 1500 m de Ruyter 4:04, na 5000 m Petit 16:04, v disku De Bruinen 45 m, v troskoku Peter 14 m in v skoku v daljino Houtman 6.97 m.

V Curihu so imeli svoje nastope za prvenstvo Švicarji, ki so med drugim pokazali naslednje najboljše atlete:

na 100 m in 200 m Seeger 10.9 in 22.5, na 400 m Walser in Rugel 50.1, na 800 m Merkt 1:55.7, na 1500 m Franc Thomann 4:03.9, na 5000 m in 10.000 m Uttiger 15:23.2 in 32:55.7, v skoku v višino Egenberg 1.80, v skoku v daljino Studer 7.03, v skoku s palico Gaisinger 3.70, v troskoku Studer 13.16, v disku Metscher 43.93 (nov švicarski rekord), v krogli Bulmann 16.56, v kopju Lener 58.76, in v kladivu Hoch 41.74.

Na nedavni mednarodni prireditvi v Kodanju je Danec Jacobsen popravil zadnji danski rekord na 1500 m na 3:57.9, čeprav je prvo mesto pred njim zasedel Madžar Harany s časom 3:57.

Na mitingu v Oberhausenu na Bavarskem je znani metalec kladiva Storch postavil **nov evropski rekord** v tej disciplini z metom na 57.48 m. Prejšnji rekord, in sicer iz leta 1937, je bil v rokah njegovega rojaka Steina z znamko 57.22 m.

Nemški atlet Robert Kubler je izboljšal **najboljšo svetovno znamko v hoji na 5000 metrov** s tem, da je postavil nov čas 20:03.8. Prejšnji rekorder v tej stroki je bil Madžar Semlczy s časom 20:46.8.

Iz Helsinkov je prišla vest, da je tamkaj — komaj 44 let star — umrl predsednik finske smučarske zveze Tauno **Aare**. Pokojni finski sportni delavec je bil na čelu smučarske organizacije okrog 10 let in se je v mednarodnem svetu posebno udejstvoval pred dvema letoma, ko se je Finska pripravljala za organiziranje XII. olimpijade, ki jo je potem pokopala vojna.

Razpis

plavalnega tekmovanja po Ljubljanici za prehodni pokal »Žirovnikov memorial«.

Plavalna sekcija SK Ilirije razpisuje plavalno tekmovanje po Ljubljanici za prehodni pokal »Žirovnikov memorial« v spomin pokoj. žirovnika Borisa, dolgoletnega člana kluba, večkratnega slovenskega prvaka in pionirja slovenskega plavalnega sporta.

Tekmovanje bo v nedeljo 24. t. m., proga ne bo krajša od 2.000 m, cilj bo pri zatvornici na Špici. Pričetek tekmovanja bo ob 11. dopoldne. V slučaju slabega vremena se tekmovanje preloži na prihodnjo nedeljo.

Pravico tekmovanja imajo vsi izvežbani plavači, ne glede ali pripadajo kateremu klubu ali ne. Tekmovalo se bo v skupinah.

Tekmovalec z najboljšim časom prejme razen plakete prehodni pokal, ki ga daruje plavalna sekcija SK Ilirije. Pokal preide v last onega, ki ga osvoji trikrat zaporedoma ali petkrat v presledkih. Razen tega prejmejo prvi štirje v skupini A, prvi trije v skupini B. in prvakinja v skupini C. po eno okusno izdelano plaketo. Nadalje je določenih še nekaj praktičnih daril.

Prijave za tekmovanje sprejema do sobote 23. t. m. zvečer tajništvo plavalne sekcije SK Ilirije v kopališču SK Ilirije.

Vodstvo tekmovanja je v rokah plavalne sekcije SK Ilirije, ki si pridržuje pravico morebitnih izpremememb.

Dober atlet, brez posla in zaslužka, bi prijel za vsako delo. Kdor bi ga mogel zaposliti — v trgovini ali podobnem — naj se blagovoli obrniti za informacije na sportnega urednika.

Ž. S. K. Hermes. Seja uprave stadiona danes (v petek) ob 18. v pisarni na igrišču.

SK Slavija. Pozivam vse aktivne igralce, da se udeležijo danes (v petek) ob 19.30 važnega članskega sestanka. Za člane table-teniške sekcije se prične prihodnji teden klubski turnir. Prijave se sprejemajo najkasneje do nedelje zvečer. Prvi trije prejmejo plakate. Sprejemamo mladeniče od 12. leta, ki bi radi gojili nogomet ali table-tenis! Tajnik.

Obnovite naročnino!

Delavci na fronti

Pred nekoliko dnevi je poročalo vrhovno poveljstvo nemških čet, da so uredili dovozne baze, ki so potrebne za nadaljevanje operacij nemških oklopnih vojsk, tik ob bivši Stalinovi črti.

Da se je moglo to v neskončnem vzhodnem prostoru zgoditi, piše nemški vojni poročevalec Karl Otto Clemens, je bilo treba izvršiti ogromno delo. Frontni delavci organizacije Todt so poleg gradbenih stotnij državne brambe in državne delovne službe zopet dokazali, da so zmožni izpolniti svojo nalogo.

Frontni delavci so že od prvega pohodnega dne prodirali z bojevniki v sovražno deželo in kjer koli se je pokazala kakšna ovira, so zastavili vso svojo silo. Popravljali so ceste, spravljali oklopne vozove s poti, ojačevali mostove in gradili nove, kjer je bilo potrebno, da se zagotovi tako važni dovoz za bojujoče se čete.

Eno uro od Kovna je dospel poročevalec do reke, kjer so nemški oklopni oddelki uničili enajst ruskih tankov in si priborili prehod. Čete prehajajo v splavnih vrečah in preko ozkega, nepoškodovanega mostu v vas, ki so jo zažgali boljševiki. Težki tovorni avtomobili vozijo lahko samo v eno smer, zelo počasi in v presledkih po štirideset metrov preko mosta, in tako se dogaja, da se zbirajo neskončne dovozne kolone in da morajo čakati, dokler se jim odpre pot. Poljsko orožništvo ureiuje promet na mostu, da bi mogel dovoz čim prej do bojujoče se vojske. Treba si je na vsak način pomagati, le nov most lahko reši ta položaj. Gradbenemu štabu organizacije Todt dodelijo to važno nalogo. V najkrajšem času je treba preko 140 metrov široke reke graditi most z nosilnostjo 30 ton. Med tem ko se še izdelujejo načrti za ta most, korakajo gradbeni delavci v vas, ki še gori, in pripravljajo na obeh bregovih vse potrebno. Frontni delavec izpolnjuje svojo nalogo, ne da bi se brigal za borbe, ki se vršijo v neposredni bližini.

Dan je vroč, velikanske oblačne kope dajejo pokrajini turobno razpoloženje. Frontni delavci pripravljajo neutrudno lesene kole za mostno zgradbo. Poljska kuhinja jim postreže vmes s kakšnim okrepčilom. Na reki montirajo s čolnov ovne za zabijanje kolov. Dovozne kolone prinašajo neprestano gradbene priprave in iz bližnje žage izgotovljene hlode. Vse je ob svojem času na svojem mestu.

V neprekinjeni vrsti vozijo dovozne kolone po cesti, ki vodi preko gradbenega mesta. Pehota si odpočiva pod senčnimi drevesi, protiletalsko topništvo se je razmestilo ob reki in na višinah, da bi ščitilo frontno delavstvo in gradnjo pred napadi sovražnih letal.

Delo v več posadih naglo napreduje. Od dneva do dneva se razvrščajo novi koli z obeh bregov proti sredini reke. Delo napreduje z mrzličnim tempom. Roka za dokončavanje tega dela se je treba držati navzlic vsem težavam. Frontni delavec ve, da je vsako, še tako majhno delo, potrebno za zmago.

Po nekoliko dneh so kole zabili do sredine reke, po ozkih deskah je že mogoče od brega do brega. Jutri zvečer mora biti most urejen za prehode čet, to mora uspeti, in zato daje vsak svojo zadnjo silo iz sebe. Tovorni vozovi sledijo tovornim vozovom z novim materialom, odkladajo in nakladajo gradbene priprave že za delo na novi postojanki spredaj, most bo do jutri zvečer gotovo izdelan...

Naslednji dan ob 22. opravljajo frontni delavci že zadnja, zaključna dela. Most izročijo četam točno ob določenem času in točno ob določenem času se prične jo tudi prve kolone ogromnega dovoza valiti preko novega, 30 tonskega mostu. Nadaljnje napredovanje je zagotovljeno. Nič več ni čakajočih kolon, prometne straže se lahko uporabijo že za druge naloge in vse je tako, kakor da ni moglo biti nikoli drugače.

Frontni delavec je v veliki borbi izvršil svojo dolžnost in koraka sedaj naprej, da prevzame nove naloge.

Pomladna čebula

Pomladna čebula prezimi na prostem in daje že v maju ali juniju prve čebule. Sedaj je še čas, da jo vsejemo. Sejemo jo na stalno mesto ali pa na posebno gredo, s katere jo presadimo v začetku oktobra.

Če sejemo pomladno čebulo na stalno mesto, pripravimo v razmakih po 25 cm plitke jarčiče in jih posejemo kolikor mogoče na redko. Če se bo setev izkazala pregosta, bomo pozneje populili rastline tako, da bo med ostalimi po 10 do 15 cm presledka. Izpuljene rastline lahko porabimo za presaditev na drugo gredo. Ne pozabimo, da čebulnega semena ne smemo vsejati globlje nego 1 cm.

Bolje je, da sejemo na posebno gredo, s katere bomo rastlinice pozneje presadili. Dosti prostora nam za to ni treba, ker bomo porabili pač le eno ali dve porciji semena. Za eno porcijo nam zadostuje četrt kvadratnega metra. Seme raztrosimo kolikor mogoče enakomerno in ga na lahko pokrijemo z drobno zemljo ter pritisnemo z deščico. Setev potrebuje vlage in sence. Šele tedaj, ko seme vzkali, ji dovolimo solnca.

Sredi septembra do začetka oktobra bodo rastlinice že godne za presaditev. Pripravimo jim stalno gredo, ki jo dobro prekopljemo in pognojimo, toda ne s svežim gnojem. Greda naj bo zavarovana zoper vzhodne in severne vetrove. Mlade čebulne rastlinice sadimo le centimeter globoko in da bodo stale trdno v zemlji, smo jim gredo prej z deščivo potlačili. Korenince naj bodo navpično v tleh. Rastline prirežemo v šopkih ob koreninah in zeli, nato jih damo vsako posebe za trenutek v vodo, da se korenine zlepijo, na kar jih je lahko vtakniti v jamico. Sadimo seveda s sadilnim klinom.

Konec slovitega pustolovca

V neko blaznico v Kantonu so internirali proslulega Trebitscha Lincolna, ki se je rodil v Paksu na Madžarskem, pa si je pridobil britsko državljanstvo in je bil celo poslanec londonske spodnje zbornice, dokler ga ni začela angleška tajna služba preganjati in mu je l. 1914. pripravila tri leta ječe.

Ko je prebil to kazen, je romal Trebitsch Lincoln nekaj časa po Evropi, potem je odšel na Kitajsko, kjer je pod imenom Čao Kung postal budhistovski menih, podžigalec državnih udarov, dobavitelj orožja upornim elementom in v nekem trenutku celo kandidat za kitajski prestol.

Po življenju, ki je bilo polno vseh mogočih pustolovščin in nevarnosti, je postal star, bolan mož, ki mu je pretila slepota in ki si je zaman prizadeval, da bi dobil potni list, s katerim bi se vrnil v Evropo. Končno je Čao Kung izgubil pamet, raznim visokim uradnikom in generalom je pretil s smrtjo. Pred kratkim so ga prijeli, našli so pri njiem stremo orožje in eksplozivne snovi ter so ga dokončno ločili od sveta.

London v pričakovanju letalskih napadov

»Il Regime Fascista« posnema po štokholmskem listu »Svenska Dagbladet«, da pripravljajo v Londonu potrebne ukrepe v pričakovanju letalskih napadov, ki jih bodo Nemci obnovili nad Anglijo, čim bodo mogli uporabiti sile, ki so sedaj zaposlene v Rusiji. Pripravljajo se postaje za ranjence in zaklonišča s posteljami. Vsi moški med 18. in 60. letom, ki niso pozvani v vojsko, se nabirajo za civilno mobilizacijo.

V zadnjih treh mesecih miru so obnovili vse londonske prometne zveze. »Daily Mail« pa poroča iz Washingtona, da so skoraj vsi ameriški vojaški poveljniki izginili iz prestolnice, med njimi Knox, Stark, Marshall in Arnold. Roosevelt je prepričan, da bo Amerika, če bo nastala vojna med Anglijo in Japonsko, postavila svoje vojaške sile ob bok angleške vojske.

Prazne sovjetske obljube

Praški »Večer« objavlja članek nekega češkega novinarja, ki je bil leta 1935., ko se je sklepala rusko-češkoslovaška pogodba, v Moskvi. Beneš je pokazal tedaj veliko agitatorsko delavnost v prid boljševizmu. Ko je potem jeseni leta 1938. politična kriza dosegla vrhunec, je dr. Beneš iz Hradčanov telefoniral v Moskvo, da bi osebno govoril s Stalinom. Toda javil se je samo Litvinov. Beneš je izjavil, da bi sprejel vojno z Nemčijo, če bi mu sovjetske vojske preko Poljske in Rumunske prišle na pomoč. Obljubil je, da bo češkoslovaškim komunistom razdelil orožje in proglasil zvezo Češkoslovaške s Sovjetsko Rusijo. Dve uri pozneje je iz Kremlja prispel odgovor, da se tam ne zanimajo za takšno rešitev. Benešev načrt je bil tedaj ta, pravi »Večer«, da bi priključil Češkoslovaško boljševiški Rusiji. Dogodki pa so se razvili drugače.

Nova epidemija

Na Danskem se je zadnji čas pojavila nenavadna nalezljiva bolezen, ki je zdravniška veda doslej še ni poznala in ji zato tudi leka ne ve. Ljudje so jo nazvali roskildska bolezen, ker se je najprej pojavila v vasi Roskilde. Človek, ki ga napade ta zavratna epidemija, neprestano in krčevito bruha, obenem pa trpi silne bolečine v želodcu in črevesju. Napad spremlja tudi visoka temperatura. Obolenje traja po navadi 2 ali 3 dni in bolezen doslej še ni zahtevala smrtnih žrtev, vendar zadaja zdravnikom mnogo skrbi, ker ji ne vedo povzročitelja.

Konec kaznilnice

Stara kaznilnica v Saint-Martinu, ki je predstavljala prehodno postajo in skoraj nekakšno predsobje za francoske kazenske naselbine v Gvajani, je dokončno zaprla svoja vrata. V nji je bilo še 140 kaznjencev, ki so jih poslali v osrednjo kaznilnico v Portu Trevaultu.

Carri armati — Oklopni vozovi

In attacco sul fronte sovietico — v napadu na sovjetski fronti

Nevidni reklamni lepak

Kdor se pelje skozi ameriško (a tudi kakšno drugo) pokrajino, bo često ugotovil, da zakrivajo razgled na najlepših mestih vsiljivi reklamni lepaki. Proti temu nastopa velik del ameriške javnosti že dolgo, ker je že sit večnih pozivov, naj kupuje to in to milo, te in te srajce, lepotila in druge podobne stvari. Razen tega uči izkušnja, da so mnogi lepaki in reklamne deske ne samo nadležni, temveč v prometnem pogledu tudi nevarni, ker zastirajo in otežujejo vozaču razgled na nevarnih križiščih ter ovinkih. V zadnjih letih dobivajo reklamne družbe zato čedalje težje dovoljenja za nameščanje takšnih reklam.

Toda ameriški reklamni strokovnjaki so, kakor znano, zelo iznajdljivi in bilo bi čudno, če bi ne našli pomoči tudi v teh okoliščinah. Najnovejši njihov izum je — »nevidni lepak«. Avtomobilist se pelje n. pr. v toplem, lepem poletnem večeru po avtomobilski cesti iz Washingtona v Vernon, kjer je imel George Washington nekoč svoj podeželski sedež. Nenadno zagleda na telefonskem drogu majhno deščico z napisom: »Mary Martinova te prosi, da naravnaš na valovno dolžino 550.« Ko vozač to stori, se mu oglasi iz zvočnika filmska igralka s svojim vabljivim glasom: »Bila bi tako strašno razočarana, če bi ne prišli takoj v gledališče Earle in me videli tam v mojem najnovejšem filmu »Poljubljam te, dečko, Bog s teboj!«« Reklama prihaja iz oddajnika tik ob deželni cesti in valove iz njega je mogoče sprejemati le na isti cestni strani, na drugi strani si privoščiš lahko drug oglas, če te je volja. Če pa te ni volja, ti sprejemnika pač ni treba vključiti, pa ne boš slišal reklamnega blebetanja, ki ga v ostalem tu in tam prekinjajo tudi vremenska poročila. V toliko je novi »nevidni reklamni lepak« torej manj vsiljiv nego običajni lepaki.

Olje iz tobačnega semena

V Bernu se je pod predsedstvom prof. dr. Wahlena sestala komisija za raziskave o tobaku, da bi z zastopniki pridelovalcev ter tobačne industrije proučila vprašanje, kako bi se dalo iz tobačnega semena pridobivati jedilno olje.

Po dolgi diskusiji je sestanek sklenil priporočiti vsem pridelovalcem tobaka, naj ne prirezujejo vrhov tobačnih rastlin, temveč naj jih puste pognati v seme, ker se da iz tega pridobivati izvrstno jedilno olje. Uradni krogi pripravljajo sedaj naredbo, ki bo obvezna za vse pridelovalce tobaka in ki jim bo nalagala pridobivanje tobačnega semena iz najmanj 25 odstotkov rastlin. Na ta način upajo v Švici, da bodo znatno omilili pomanjkanje jedilnega olja.

Pristanek sredi sovražnika

Tudi ta vojna je polna majhnih osebnih doživljajev. Tako je moral nemški letalec Walter Rodiger s svojim letalom pristati sredi noči na nekem žitnem polju. Vsenaokrog so bile sovjetske čete. Pri pristajanju je padel aparat tako na tla, da njegova sirena ni prenehala tuliti. Bilo je »bedasto oglušujoče tuljenje«, kakor je dejal pozneje Rodiger, vendar pa mu je rešilo življenje. Rusi se niso upali v bližino, ker so se bali, da bo bombnik vsak trenutek zletel v zrak. Čez dolgo časa je vendarle neki možak splezal na krilo. Rodiger je zadrževal dih. Tedaj je zaslišal besede v pristnem dunajskem narečju: »Poglej, ali je še kdo notri.« In Rodiger je odgovoril olajšano: »Da, gospodje, bil je selaj že čas, da ste prišli!« Bila je četa nemških vojakov, ki so ponoči prodrli do tega mesta.

Pomanjkanje kovin v nezasedeni Franciji

Iz Vichyja poročajo, da ima Francija samo še za nekoliko tednov kovin, ki ne vsebujejo železa. Oblasti nameravajo iz tega razloga organizirati zbiranje kovin na najširši podlagi. Vlada bo v ta namen naslovila na občane poziv, naj ji prodajo vse predmete iz medi, bakra, nikla, svinca, cina, brona, cinka itd., ki jih morejo pogrešati.

Sveto pismo za italijanske bojevnike

Kardinal Nasalli Rocca, nadškof v Bologni, je pozval vse cerkvene občine v Italiji, naj bi vrlim italijanskim bojevnikom darovale evangelije. Ta pobuda je imela značilen uspeh. Doslej so razdelili med vojake nad 100.000 izvodov evangelijev, a iz vseh krajev Italije prihajajo še vedno novi darovi te vrste.

ANEKDOTA

Charles Baudelaire, slavni francoski pesnik, se je sprl z nekim častnikom in ta ga je pozval na dvoboj. Ob določeni uri je Baudelaire v deževnem dnevu prišel na junaški mejdan, razen pištole pa je prinesel s seboj še dežnik. Ne da bi se brigal za navzoče, je dežnik razpel, pomeril s pištolo na nasprotnika in dejal, da je pripravljen. Ko ga je eden izmed sekundantov začudeno vprašal, čemu ima dežnik, je pesnik odgovoril: »Dragi gospod, moje zdravje zahteva nege. Pripravljen sem, da se dam ustreliti, ne uvidim pa, zakaj naj bi si nakopal nahod.« Do dvoboja potem ni prišlo.

VSAK DAN ENA

»Povejte mi, ali ne stanuje tu neka družina Zupančičeva?«

»Kolikor mi je znano, ne. Toda v prvem nadstropju biva neki gospod Zupan, v pritličju pa neka gospa Čičeva.«

»Ah, potem sta gotovo ločena!«

La posta arriva dappertutto — Pošta dospe povsod

Ecco che ha raggiunto anche una lontana posizione tedesca nel deserto Libico in je dosegla tudi oddaljen nemški položaj v Libijski puščavi

Kulturni pregled

Petrarca

Sredi hrupa vojnih dogodkov okrog letošnje velike noči je ostala neopažena šeststoletnica dogodka, ki je v nemali meri značilen za življenjepis »prvega Evropca«, bleščečega začetnika humanizma Francesca Petrarce. Na veliko nedeljo l. 1341. je bila na starodavnem rimskem Campidogliu, tam, kjer je stal nekoč znameniti Jupitrov tempelj, nenavadna svečanost: obnovili so navado kronanja pesnikov, kakor so jo uvedli v prvem stoletju rimskega cesarstva, in obnovili so jo samo zaradi Francesca Petrarce.

Pesnik je prispel v Rim iz Provence. Med potjo se je ustavil v Neaplju, kjer ga je sprejel z vsemi častmi kralj Robert Anžujski. Ostal je tri dni kraljev gost. Nato se je napotil v škrlatni obleki, ki mu jo je podaril kralj, in v spremstvu mnogih dostojanstvenikov v Večno mesto. Na velikonočno nedeljo je imel v palači na Campidogliu bleščeč latinski govor v hvalo poezije. Potlej mu je rimski senator grof Orso dell'Anguillara ob svečanem zvoku trobent posadil na lepo, visoko čelo venec iz lovorja in ga slovesno proglasil za rimskega pesnika, zgodovinarja in meščana. Množica Rimljanov je vzklikala novemu triumfatorju, ki se je odlikoval v umetnosti latinskih verzov in v izražanju novih misli. Sredi štirinajstega stoletja je bil v tem dejanju že prvi dih Preporoda.

Šeststoletnica kronanja na Campidogliu nam obuja v mislih pesnika, čigar poezije so vplivale tudi na največjega slovenskega poeta Prešerna. Francesco Petrarca se je rodil 20. julija 1304 v tistem Arezzu, kjer se je pet sto let pozneje na pohodu v Italijo sam Napoleon poklonil slavi pesnikovega rodnega mesta in mu tako prihranil vojne dogodke. Petrarcov oče je bil florentinski notar, ki so ga istega leta kakor Danteja izgnali iz domačega mesta, ker je pripadal stranki belih. Tako se je rodbina Petrarcov napotila v svet in se ni več vrnila v mesto ob Arnu. V Arezzu je bodoči pesnik preživel otroška leta, nato pa se je preselil z rodbino v Avignone v Provenci, kjer je bil takrat papežev dvor, na katerem so notarja-begunca sprejeli v službo.

Mladi Petrarca se je duševno izoblikoval v Provenci. Nemara je prav zgodnje bivanje v tujini pripomoglo, da je dobil kot človek in kot pesnik svetovljanski značaj; nič lokalne barve in domačega duha ni v njegovih pesmih, vendar je ostal koreniti Italijan. Sproščen krajevnih predsodkov in regionalnih obvez in ozirov je mogel že tedaj dogledati v duhu Italijo in pripravljati tla njenemu edinstvu, hkrati pa je mogel postaviti ideal nove latinske civilizacije, ki ji bo žarišče na tleh, kjer so se odzibali Vergil, Horac in toliki drugi glasniki rimske kulture.

•

Kronika Petrarcovega življenja je močno razgibana. Ne samo zaradi usode izgnanca in begunca, ki je zaznamovala njegovo prvo mladost, marveč tudi zbog tistega svojevrstnega nemira, ki ga je gnal po svetu in v katerem odkrivamo prvo očitno potezo modernega človeka. Živel je v času, ko je bilo duševno delo visoka čast; dober sonet, spisan v čast vladarju ali papežu, je odpiral vrata karieri. Tudi Petrarca je preizkusil to nežno duhovno sredstvo, ki je prinašalo uspeh in slavo. Njegov pesniški dar je dolgo zorel, toda ko je dozorel, je bil podoben klasu, ki se šibi pod težo žlahtnega zrnja. Univerzo je obiskoval v Montpellieru in v Bologni, uživajoč v polni meri bogastvo in lepoto latinskega jezika, ki je bil takrat edini književni jezik evropske elite in največji vir sleherne učenosti. Okrog leta 1330. je stopil v službo kardinala Giovannija, tri leta pozneje je nastopil dolgo potovanje v Pariz, Gand, Köln in v druga mesta. Pozneje si je s pesniškimi poslanicami papežu pridobil mesto kanonika. Z njegovo slavo je raslo tudi gosposko blagostanje. Živel je v Italiji, v Provenci, v mestih in na kmetih; zdi se, da je bil eden izmed ljudi, ki so bili ob njegovem času tako redki: ljudi svobodnega duha, ki jih niso mučile utvare praznoverja in strahovi nevednosti. V svojem bistrem duhu je najobsežnejše znanje, ki ga je mogel imeti srednjeveški človek, združil s pomirljivimi in skladnimi pogledi na svet. Kaže, da je bil umetnik življenja: dar, ki ga je tolikanj nedostajalo srednjeveškemu človeku. Umel je celo premostiti nasprotja med posvetnimi vladarji in papežem ter služiti tako, da si ni nakopal nasprotja ne teh ne onega: umetnost uravnovešanja in diplomacije, ki je bila tiste čase najtežja in čije pogreški so se plačevali z glavo. Ni čuda, da je dozorel v diplomata. Spremljal je češkega kralja Karla IV. na poti v Rim in prisostvoval njegovemu kronanju za cesarja; prosvetljeni vladar, ustanovitelj praške univerze in izpodbudnik češke kulture, ga je povabil v Prago, kamor je potoval leta 1347. V krasnem mestu ob Vltavi, ki ga je Karel IV. še olepšal s tolikimi stavbami, je bil sprejet s častmi, kakršne so šle veleposlaniku in knezu pesnikov. Car Italije pa je bil prevelik, da bi mogel dalje časa živeti pod severnim nebom sredi neskončnih smrekovih gozdov. Tako se je vrnil v domovino in je potlej bival v raznih italijanskih mestih, vedno nemiren, vedno nenasiten v svojem gladu po spoznavanju in doživljanju. Smrt ga je zatekla v Arqui na Evganejskih bregovih nad Padovo (1370). Pravijo, da so ga našli mrtvega za mizo; glava mu je klonila na knjigo, ki jo je imel pred seboj.

V Petrarcovem pesniškem življenju je bil slaven dan tisti veliki petek l. 1327., ko je ugledal v cerkvi sv. Klare v Avignonu žensko, ki je postala Beatrice njegove poezije, čista navdihovalka ene najlepših ljubezenskih poezij, kar jih je kdaj priteklo iz neutešenega človeškega srca. Bila je Lavra, žena Uga de Sade, ki je umrla leta 1348. kot mati enajstih otrok. Nikdar se je niso dotaknile pesnikove ustnice in vendar so jo, kakor dobro pravi neki življenjepisec, do smrti poljubljale njegove pesmi. Žena drugega se je pri njem spremenila v čarobno, nadresnično podobo; zvesta soproga in rodovitna mati je kot ženska-ideal zavzela eno najvišjih mest v svetovni literaturi. Oboževanje Lavre pa ni Petrarca motilo, da ne bi — kakor naš Prešeren — našel druge, dostopnejše ženske. Imel je z njo dva otroka. Ob Lavri in Juliji se lahko spomnimo opazke sodobnega fiziologa Alexisa Carrela, da bi ne bilo ne »Božanske komedije«, ne Petrarcovih sonetov in ne premnogih drugih vrednot visoke poezije, če bi Lavre popustile in spremenile neskončno, sublimno hrepenenje v — zakonsko dolžnost.

Sam Petrarca je bil najbolj ponosen na svoje latinske spise, na dela, ki kažejo široko učenost in filozofsko globino; na »vulgarne« spise v ljudskem (italijanskem) jeziku, ki so bili izpoved njegovega osebnega, intimnega življenja, je gledal z viška prvega humanista, svetovljana in erudita. A tudi v njegovem primeru se je pokazalo, da je zeleno drevo življenja močnejše od sivih teorij, od abstraktne učenosti. Kdo še čita Petrarcove latinske spise? Njegove italijanske pesnitve pa so ohranile skozi šest stoletij življenjski sok umetniških stvaritev, čar, ki ga ima vse, kar je poteklo iz človeškega srca, iz življenjske izkušenosti, iz sile neposrednih doživetij.

Zakaj Petrarca je bil prvi, ki je v poznem srednjem veku spoznal vrednost človeškega »jaz« in obrnil zanimanje literature v notranji, subjektivni svet. Bil je predhodnik in prvi znanilec tiste renesanse, ki je proglasila človeka za merilo vseh stvari. V nasprotju z vsemi svojimi sodobniki je močno ljubil naravo, užival z notranjim razkošjem šumenje gozdov, lepoto cvetlic, sinjino obzorij in morskih daljav; prvi, ki je lazil po planinah in se ni ustrašil niti veličastja visokih vrhov, kamor še ni stopila človeška noga. Njegovega odnosa do sveta, najsi je bil in ostal v jedru krščanski, ni težila mora strahu in groze pred onostranstvom. Spoznal je skrivnost, kako premagati vsa nasprotja in si uravnovesiti duha. Živel je rad in iz polne duše. Pri njem nas — če se ozremo po njegovem času in okolju — preseneča nekak zdrav, skoraj telesen odnos do življenja. Spomnimo se samo, koliko je potoval in da je bil v tej strasti domalega prvi, saj je bilo potovanje takrat najbolj nevšečna potreba, ne pa — kakor pri Petrarci — življenjski program. Vse te in še podobne poteze očitno približujejo Petrarco renesančnemu člo-

Kronika

Mesto brez kolesarjev

Ljubljana se rada pohvali, da v pogledu kolesarjev in kolesark ne zaostaja za Amsterdamom, Kodanjem in drugimi severnimi mesti. Nedeljska kronika si šteje v prijetno dolžnost, da vselej zabeleži, kolikšne gruče kolesarjev so romale po Ižanski ali po Tržaški cesti in kako je kolesarstvo pri nas tako rekoč že pravi družinski sport. Dnevna kronika pa ima še bolj udomačeno nalogo: od dne do dne beleži, kako je ta ali oni kolesar zavozil pod avto, med konje ali v jarek.

Tiste nekdanje vesele beležke, ki so zlasti v časih kislih kumaric krasile kroniko pod naslovom »Psa povozil«, so dandanes vsebinsko nekoliko bolj pretresljive, so pa kljub temu čisto vsakdanje. Kaj hočete, kolesarstvo ima svoje lepe pa tudi svoje žalostne strani. In ker je tako, bo široki krog naših kolesarjev in kolesark zanimalo, da je nekje v Evropi prestolnica, velika in slavna, kjer sploh nimajo kolesarjev. Seveda, treba je prav razumeti, da ima tudi to čudno pravilo svoje izjeme. Tudi tam imajo kolesa, ki pa služijo zgolj dirkam ali otroški zabavi, ne vozijo pa se ljudje na kolesih za zabavo in tudi ne toliko po policu, kakor pri nas. To čudno mesto se imenuje **Madrid**.

Španija ima sicer vrsto odličnih poklicnih dirkačev mednarodnega razreda, ki zmorejo neverjetne reči v najhujši vročini, sijajno se vzpenjajo čez klance in so sploh nevarni v diru. Vozijo se kar po cele mesece naokrog po Španiji, tekma sledi tekmi. Mladina sledi tem zgledom, seveda zgolj zato, da bi tudi ona kmalu služila nagrade.

Kdor pa hoče v Madridu videti kolesarje, mora iti v park Retiro. Tam so javne stojnice, kjer na uro posojajo različna kolesa. Mladež se potem veselo vozari po alejah, dekleta so prav tako divja kakor fantje. Španec je preveč kavalir in preveč zaljubljen v mladino, da bi nasprotoval takim dirkam po sprehajališčih. Je v Madridu tudi majhna družba mladih filmskih igralk, ki se prav tako vozarijo v parku Retiro. Služkinje jim pripeljejo lične bicikle do parka, tam se dajo potem mlade dive na primernem prostoru fotografirati ali slikati za modno revijo. Drugače pa v Madridu nihče ne mara kolesa. Ne zlaga se s španskim dostojanstvom, da bi človek uklanjal hrbet vpričo vsega svetá, da bi mu veter mršil lase in da bi noge razburjeno cepetale. V ostalem je kolesarjenje preveč praktična zadeva, saj se da isti namen doseči manj praktično, a tudi manj poniževalno, namreč s pešačenjem. Seveda, kdor pa zmore, se udobno in dostojanstveno vsede v avto. V Madridu jih obratuje še dovolj. In tako, ljubi kolesarji in kolesarke, sprevidimo, kako daleč smo za Madridom!

*

* **Novi grobovi.** V Ljubljani je umrla gospa Gerta baronica **Lazarinijeva**, graščakinja s Smlednika. Po rodu je bila iz ugledne družine Koslerjevih v Ortneku na Dolenjskem. Pokojnico so položili na mrtvaški oder v mrliški veži v Šlajmerjevi ulici. Zadnjo pot bo nastopila danes ob 10. izpred kapele pokopališča k Sv. Križu, kjer bo začasno položena v grobnico. — Nadalje je umrl v Ljubljani g. Edvard **Peršič**, višji policijski stražnik v pokoju. Pogreb je bil včeraj ob 15. uri pri Sv. Križu. — Na Vevčah je izdihnil g. Josip **Sušnik**, poveljnik orožniške postaje. Zapustil je vdovo in dve hčerki. Pokopali so ga v sredo ob 10. pri Sv. Križu. — Pokojnim blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

* **Vodja italijanskega zdravstva v Berlinu.** Na povabilo nemškega državnega zdravstvenega vodje dr. Contija je prispel v Berlin g. prof. dr. Petragnani iz Rima, vodja italijanskega zdravstva. V njegovem spremstvu je več odličnih zdravstvenih strokovnjakov. Prof. dr. Petragnani bo proučil vse zdravstvene ukrepe Nemčije v vojni dobi in bo imel več sestankov z nemškim državnim zdravstvenim vodjo dr. Contijem. Spored njegovega bivanja v Berlinu je naslednji: pregled italijanskega taborišča, državnega sportnega igrišča, velike bolnišnice Roberta Kocha in različnih lazaretov, nadalje obisk röntgenskega zavoda v bolnišnici Rudolfa Furcnowa in državne zdravstvene zaloge. Preteklo sredo se je g. dr. Petragnani poklonil ob spomeniku padlih vojakov v Berlinu, kjer je položil krasen venec.

* **Italijanski general o odnošajih s Hrvati.** V Zagrebu je preteklo soboto izšla prva fašistična objava, kakršne bo odslej redno izdajalo fašistično zastopstvo, prideljeno ustaškemu pokretu. Objava obsega 4 strani. Na prvi strani je izvleček iz poglavnikovega govora pri sprejemu fašističnega odposlanstva. Uvodnik pa je napisal generalni poročnik g. dr. Coselschi, vodja stalnega fašističnega odposlanstva v Zagrebu. Pisec ugotavlja zelo dobre odnošaje med Italijo in Hrvatsko.

* **Spomenik mejnim stražam na Bogatinu.** Vrh Bogatina, na koti 2200, so s prisrčno slovesnostjo in ob navzočnosti predstavnikov vseh vrst orožja planincev in mejne milice odkrili in blagoslovili spomenik mejnim stražam, padlim v izvrševanju dolžnosti.

* **Zborovanje zdravnikov v Gorici.** Sindikat zdravnikov v Gorici se je te dni sestal na zborovanje, ki mu je prisostvoval tudi pokrajinski zdravnik dr. Angelo Politano, vodil pa ga je predsednik sindikata prof. dr. Bellavitis. Pokrajinski zdravnik je pri tej priliki opozoril, da nekateri zdravniki v mestu in v pokrajini preveč širokogrudno pojmujejo predpise o dodelitvi živilskih posebkov in dodatkov bolnikom, zlasti kar se tiče olja. Pozval jih je, naj se strogo drže indikacij bolezni, za katere so dovoljeni dodatki. Vsako zdravniško potrdilo, ki bi ga narekovala gola dobrohotnost, mora biti izključeno. To je dolžnost, ki jo morajo izpolnjevati vsi zdravniki brez izjeme, saj jim Fašistični režim popolnoma zaupa in se zaveda, da se lahko v tem zgodovinskem trenutku, ki nalaga slehernemu poedincu, da svoje osebne koristi žrtvuje narodu v vojni, lahko povsem zanese nanje Fašistični režim varuje in ščiti potrebe bolnikov, prav zato pa ne more prenesti nobene zlorabe, naj pride od koder koli. V svojih daljnjih izvajanjih se je pokrajinski zdravnik obrnil še na občinstvo samo, ki naj ohrani potrebno mero uvidevnosti in naj brez resne osnove ne izsiljuje privilegijev, temveč se naj prav tako zaveda, kako potrebna je skupna žrtev. Na koncu je še sporočil, da je Glavno ravnateljstvo za zdravstveno skrbstvo stavilo sladkorno bolnim znatno količino inzulina na razpolago, obenem pa je opozoril zdravnike, naj v borbi proti ošpicam pogosteje segajo po domačem preparatu Fenpla, ki se je prav dobro obnesel in ga Glavno ravnateljstvo za zdravstveno skrbstvo deli tudi brezplačno.

* **V Draču ni več malarije.** Italija je zadnje dni dovršila v Albaniji veliko delo za pobijanje malarije. Kakor znano, je malarija bila dolga stoletja zavratna morilka albanskega prebivalstva in strahovalka vseh, ki so potovali v to sicer tako zanimivo, starinsko deželo. Najpomembnejše pristaniško mesto Drač je po svoji legi posebno izpostavljeno malariji, ker je v močvirju v bližini mesta eno samo kotišče anofelesa, prenaševalca malarije. Zadnja dva meseca pa so italijanska oblastva odstranila močvirje na ta način, da so namestila štiri orjaške električne sesalke, s katerimi so spravili slano morsko vodo na vse ondotno območje. Tako so zatrli kotišče in je upati, da Drač poslej ne bo več bolehal za malarijo. Podobna zatiralna dela zoper malarijo se vršijo tudi drugod po Albaniji. Zato ni daleč čas, ko bomo lahko brez skrbi potovali tudi v te doslej ogrožene kraje.

* **Obletnica smrti Pija X.** Včeraj dopoldne je bila ob oltarju nad grobom v vatikanski grobnici darovana maša za 28. obletnico smrti papeža Pija X.

* **Nemcem na Hrvatskem ni treba kolkovati prošenj.** Hrvatska vlada je izdala posebno odredbo, po kateri so pripadniki nemške narodnostne skupine na Hrvatskem, kakor tudi njihove organizacije oproščeni kolkov, kadar vlagajo prošnje na državna oblastva.

* **S kolesom se je zaletel v avto.** Na Korzu Itala Balba v Turinu se je 29 letni mehanik Bartolomeo Boasso s kolesom zaletel v avto, ki je privozil izza vogala; čeprav je bil karamboj silovit in razburljiv, je na srečo odnesel samo nekaj lažjih poškodb po nogah.

— Kakšno kamelo pa si si omislil, Tom?
— Kakšna kamela neki! Moja dva brata sta bila brez posla, pa sem jima dejal: Pa pridita k meni za konja!

* **Pot hrvatskih umetnikov po Nemčiji.** Poročali smo, da je minister dr. Göbbels povabil skupino hrvatskih umetnikov v Nemčijo. Kakor javljajo nemški listi, drži pot čez Dunaj v Draždane, Hamburg, Berlin, Frankfurt ob Meni, Stuttgart, Monakovo in Solnograd, odkoder se potem spet vrnejo čez Ljubljano v domovino. Namen potovanja je, da spoznajo umetnostno in kulturno življenje Nemčije v teku sedanje vojne. Potuje 18 umetnikov.

* **Zaplemba premoženja na Hrvatskem.** Direkcija za obnovo v Zagrebu proglaša premoženje tistih, ki so zapustili hrvatsko državo, za državno last. Nepremičnine za kmetijsko obdelavo pripadajo zavodu za kolonizacijo v Zagrebu, hiše in podjetja pa prevzame direkcija za gospodarsko obnovo. Upniki morajo v teku 15 dni prijaviti terjatve.

* **2000 delavcev gradi jadransko cesto.** Kakor objavlja državno tajništvo za javna dela v Zagrebu, se pridno nadaljuje gradnja jadranske ceste v odseku pri Crikvenici. Zdaj je zaposlenih pri teh delih 2000 hrvatskih delavcev. Ta jadranska cesta bo dovršena v določenem obdobju, prav tako kakor državna cesta od Zagreba do Varaždina, katere gradnjo je prevzelo neko dunajsko podjetje. Kakor objavlja hrvatsko ministrstvo za gozdove in rudnike, je bilo za regulacijo hudournikov v Bosni in Hercegovini odobrenih 400.000 kun.

* **Javna usmrtitev v Beogradu.** Kljub ponovnim pozivom in dosedanjim ukrepom je bilo, kakor poroča »Donauzeitung«, izvršenih spet nekaj napadov na nemške vojaške osebe v Srbiji. Zaradi tega je bilo v soboto 17. t. m. v Beogradu pet obsojencev javno obešenih, in sicer neki študent, dva kmeta, neki čevljarski in neki krojaški pomočnik. Obsojenci so pripadali komunistični družbi in so izvršili napade na nemške vojake, zažgali so nekaterim srbskim kmetom žito in so plenili po vaseh. Do 20. t. m. je bilo treba v vsej Srbiji izročiti prav vsako orožje. Odslej se posest orožja ali razstreliva kaznuje s smrtjo.

* **Visoka nagrada za pregon komunistov v Srbiji.** Srbsko ministrstvo za notranje zadeve objavlja: 14. t. m. je bilo v dnevnikih objavljeno, da se pozivajo osebe, ki so zapustile svoja stalna bivališča, naj se spet vrnejo domov. Pri tem je bilo naglašeno, da bodo po vrnitvi uživali svobodo. Če pa se v določenem roku ne vrnejo, bodo veljali za razbojnike, na katere bo razpisana nagrada. K temu se objavlja še nadalje: Vsakdo, naj že bo uradna oseba ali ne, kdor po določenem roku usmrti ali ulovi komunista, člana oborožene družbe, prejme 3000 din nagrade. Če pa ubije ali ujame voditelja družbe, prejme 25.000 din.

* **Za vsako hišo en sam ključ.** Komisarični vodja notranjega ministrstva v Beogradu je zavoljo reda in miru odredil, da sme v vsaki hiši samo ena oseba imeti hišni ključ. Vsi hišni lastniki ali oskrbniki morajo takoj pregledati, ali so vsi prebivalci v hiši v redu prijavljeni. Vsi najemniki, podnajemniki in ostali stanovalci morajo lastniku ali oskrbniku takoj izročiti hišne ključe. Vsa hišna vrata v Beogradu morajo biti z nastopom policijske ure zaklenjena ter se smejo zjutraj odpreti šele, ko je to dovoljeno.

* **Četniki in komunisti.** Kakor pravi »Donauzeitung« je zadnje dni prišlo ponekod v Srbiji do ostrih obračunavanj med komunisti in četniki, ki so organizirali svoje čete iz ostankov srbske vojske. Pravcata bitka je bila v vasi Čokešini po uboju meniha Mitrofana Matiča. Neka družba komunistov je zasedla vas in začela pleniti po samostanu, pri čemer je bil ubit menih. Oddelek četnikov je zvedel to, pregnal je komuniste po daljši borbi in je pokopal meniha ob zvonjenju samostanskih zvonov.

* **Ogenj v Prezidu.** Prejšnji teden je v Prezidu na nepojasnjen način izbruhnil velik požar, ki je ogrožal vso vas, ker so hiše krite s skodlami. Na mah so bila v plamenih štiri gospodarska poslopja, in da se ogenj ni razširil, gre zasluga predvsem domači vojaški posadki, kapitanu Benedettiju z oficirji, karabinjerjem in moštvu, ki so takoj prihiteli na pomoč. Prav tako so domači in pa gasilci z Babnega polja storili svojo dolžnost, njim pa so se pridružile še motorke iz Pudoba, Loža in Cerknice. Vsa štiri poslopja so z vsem, kar je bilo v njih, pogorela do tal. Več hiš je ogenj že načel in precej poškodoval. Škoda je velika in ni krita z zavarovalnino.

* **Stavil je na tri številke, ki jih je našel na cesti, in zadel.** Košček redke sreče je doživel Gualtiero Carrara iz Pietra Ligure. Ko je šel po cesti proti Genovi, je našel košček raztrganega papirja, na katerem so bile brez prave zveze zapisane številke 3, 59 in 47. Carrara spada med ljudi, ki so prepričani, da sreča včasih človeku prav od blizu mežikne, pa je šel v loterijo in stavil. Vse tri številke so bile izžrebane in Carrara je dobil čedno vsoticо 4250 lir.

* **Tri nesreče v Trstu.** V bolnišnico Kraljice Helene so pripeljali 15letnega pekovskega vajenca Stelija Vuka, stanujočega v ulici Scalitana in zaposlenega v Peganovi pekarni v ulici S. Spiridione. Ko je vrtel mešalni stroj, mu je levica po neprevidnosti zašla med kolesa, da je dobil nekaj nerodnih poškodb. — 81letni Gualtiero Sluga, stanujoč pri Sv. Jakobu, je na Sežanski cesti padel s kmečkega voza in si zlomil desnico. — 51letna Marija Mateličeva, stanujoča v ulici Commerciale, pa je splezala na drevo, da bi nabrala sliv, in je tako nesrečno padla, da se je hudo potolkla po glavi in po životu.

* **Od Sv. Križa pri Trstu.** V bolnico Kraljice Helene so pripeljali 45 letnega Ivana Mezgeca, ki je doma tako nesrečno padel po stopnicah, da si je prebil lobanjo in si zlomil desno roko.

LIQUORE LIKER
STREGA
TONICO DIGESTIVO
JE KREPČILEN IN VAM URAVNA PREBAVO

Iz Ljubljane

u— **Pokrajinski odbor Rdečega križa v Ljubljani** bo priredil s pomočjo **Visokega Komisarijata brezplačno poč...ško kolonijo na Rakitni** v času od 1. do 21. septembra pod pokroviteljstvom P. N. F., Zveznega poveljstva mladinskih organizacij Ljubljanske pokrajine, in volstvom Higienskega zavoda in sicer **za osnovnošolske otroke** v starosti od 6. do 14. leta **onih staršev, ki so se priselili v Ljubljano.** Prošnje sprejema in pojasnila daje glavna pisarna Rdečega križa, Gosposvetska cesta št. 2/II od 21. do 25. t. m. dalje med 10. in 12. dopoldne. (Tel. št. 21-29). Število kolonistov je omejeno na 70 oseb.

u— **Zdravniška pomoč ponoči.** Okrožni urad za zavarovanje delavcev opozarja zavarovance, naj zahtevajo zdravniško pomoč samo podnevi. Glede na omejitve nočnega prometa je v prid članov in zdravnikov, da se zdravniški obisk na domovih vrši samo podnevi. **Uradovi zdravniki so v nočnih urah dolžni odzvati se samo v zelo nujnih in neodložljivih primerih.**

u— **Nočna nevihta.** Vreme letos v resnici nima prave mere. Zdaj je bilo nekaj dni nebo vzdržema čemerno in tudi v sredo je bilo oblačno ves dan. Mimogrede je skušalo po malem deževati, a je zmerom kmalu ponehalo. Proti večeru pa so se oblaki prav zgostili in doživeli smo malo močnejši dež, ki se je usul v prav debelih kapljah. V poznejših urah pa se je na jugozapadni strani neba začelo bliskati in grmeti in vlila se je nevihta, kakršna nas pri vsem slabem vremenu tega poletja že lep čas ni obiskala. Naliv je bil silovit in dolgotrajen, da so reke in potoki dobili kar čez mero dotoka, in v presledkih je nočno tišino trgalo oddaljeno zamolklo grmenje. Potem je deževalo vso noč in še proti jutru sta se izmenjavala silen blisk in grom. Zemlja je letos dobila moče že več ko preveč, tako da je ta zadnji naliv samo škodoval pridelkom, zlasti še grozdju. Proti jutru je ponehalo deževati, a še ves dan se je vreme prekladalo med vedrim in oblačnim, tako da je težko prerokovati. Drevi bo mlaj, ki nam utegne prinesti spremembo.

u— **Ljubljanske znamenitosti v beneškem listu.** Beneški »Gazzettino« je pod zaglavjem ljubljanske kronike prinesel reprodukciji spomenika univ. prof. dr. Ivana Prijatelja pred palačo vseučiliške knjižnice v Vegovi ulici in starinskega vodnjaka sredi nekdanje Zvezde na Kongresnem trgu.

u— **Na živinskem sejmu.** V sredo je bil drugi mesečni živinski semenj, ki pa je bil precej mirnejši, manj hrupen, kakor so bili sejmi nekoč. Odkar so cene živini maksimirane in se prodaja vrši pod strogim nadzorstvom Prevoda, so barantači izgubili svojo veljavo in kupčije potekajo v okviru predpisov in odredb, brez vika in krika. Kmetje so prignali 124 glav volov, krav in telic, ki so jih prodali po maksimiranih cenah. Pripeljali pa so tudi 91 prašičev za rejo, starih od 6 tednov dalje. Prodanih je bilo samo 30 repov po 304 do 380 lir.

u— **Njiva sredi mesta.** V Ljubljani ga že ni več kvadratnega metra zemlje, ki bi ne bil koristno uporabljen. Na Tyrševi cesti se je izvrstno obnesel krompir celo kot okras. Tako tudi v Petrarcovi (prej Slomškovi) cesti. Na oglu Petrarcove in Resljeve ceste je bila nedavno zgrajena velika, trinadstropna stanovanjska hiša, malo dalje pa še ena podobna. Prostor med obema tik ob cesti pa so obdelali in posejali, da je bogato obrodil. Kakor vidimo, rastejo poljski pridelki tudi v taki ulici kakršna je Petrarcova, ki je že skoraj povsem zazidana. Ta ulica je v zadnjem času znatno pridobila na svojem pomenu, ker je bila urejena Ilirska cesta.

u— **Namesto cvetja na krsto ge. Tončke Štritofove, roj. Praprotnikove,** je darovala socialnemu odseku Rdečega križa gdč. Mitka Vrhovčeva 100 lir. Denar je v blagajni »Jutra«.

u— **Bolničarke in bolničarji Rdečega križa** so vabljeni na strogo obvezni sestanek 22. t. m. ob 18.30 na liceju na Bleiweisovi cesti. — Načelnik.

u— **Namesto venca na krsto** blagopokojne Elizabete Kropivnikove so poklonili stanovalci hiše Vošnjakova ulica 7 Rdečemu križu 120 lir. Iskrena hvala!

u— **Vse dame in gospode,** ki bi bili pripravljeni v bodoči sezoni sodelovati v opernem zboru, obveščamo, naj se zglasijo v soboto, 23. t. m., ob 11. dopoldne v Operi. Oni pa, ki so sodelovali že v pretekli sezoni v pomožnem zboru, naj se zglasijo isti dan, t. j. v soboto, 23. t. m., ob 16. istotam.

u— **V ramo je bil ustreljen.** V sredo je na železniški progi v neposredni bližini ulice Ob železnici v Mostah okrog 22 nekdo streljal na 28 letnega železniškega zavirača Antona Šviglja, ki stanuje v eni izmed tamkajšnjih hiš. Zvečer je imel prijatelja na obisku in ob slovesu ga je spremil ob progi, a ko se je vračal proti domu, je padel strel. Švigelj je bil zadet v levo ramo, in če bi bila krogla šla malo niže, bi mu utegnila biti smrtno nevarna. Ob 22.15 so pohiteli mestni reševalci v Moste in ga prepeljali na kirurški oddelek, kjer je bil takoj operiran in je že izven nevarnosti. O dogodku je policija uvedla strogo preiskavo.

Iz Novega mesta

n— **Prodoren uspeh »VIE MALE«.** V torek zvečer je gostovala v Novem mestu skupina gledaliških umetnikov s sodelovanjem ljubljanske vodilne igralke ge. Mire Danilove s Knittlovo dramo »Vio malo«. Za prvo gostovanje je bilo v Novem mestu izredno zanimanje in je bila obširna dvorana »Prosvetnega doma« do kraja polna. Predstava sama je nudila izreden užitek, kakršnega Novo mesto že dolga leta ni bilo deležno. Vsi igralci so ustvarili tako krepke like, da so si na mah osvojili občinstvo. Zaradi tehničnih zaprek je režiser g. Malec izpustil v začetku 2. dejanja prizore z gospo Richenauško ter črtal nekatere prizore v 4. dejanju, kar pa ni vplivalo na jasnost in dramatsko razgibanost igre same, temveč je še povečalo že itak zelo ozki stik med odrom in gledalstvom. Tudi zasedba vlog je bila nekoliko izpremenjena in je igrala vlogo matere Laurečeve ga. Kraljeva z njej lastno dognanostjo. Občinstvo je po vsakem dejanju ponovno klicalo igralce pred zastor. Graje vredno pa je, da nekateri ne prihajajo točno k predstavi. Tako je velik del prvega dejanja potekel v stalnem hrupu. Pri bodočih predstavah naj se zabrani zamudnikom vstop v dvorano. Razen tega je potrebno, da se pred pričetkom dejanj z zvoncem opozorijo kadilci in sprehajalci na pričetek dejanja.

n— **Novi požarni znaki.** Po sporazumu z vojaškimi oblastvi so bili za Novo mesto in okolico določeni novi požarni znaki, ki se ne bodo več oddajali s sireno na magistratu, ampak z zvonovi na Kapitlju. Za Novo mesto se bo oddajal znak s platjo velikega zvona, za Indrinjščino, Brščljin, Gotno vas, Ločno pri Mačkovcu, Sv. Ano z Grabnom, žabjo vasjo, Cegelnico in Malo Bučno pa plat z malim zvonom. Ako bi gorela vojaška skladišča ali pa bi pretila mestu večja nevarnost in nesreča, se bo bil plat zvona z vsemi kapiteljskimi zvonovi.

n— **Zanimanje za obrtniški stan se dviga.** Zadnja leta je bil tudi v vsej Dolenjski viden padec zanimanja za obrtniške poklice. Starši se nikakor niso mogli sprijazniti z mislijo, da dajo svoje otroke v uk, ampak so jih silili v šole, kar je razumljivo moralo privesti do nadprodukcije duševnih delavcev in pomanjkanja dobrega in zdravega obrtniškega naraščaja. Vedno slabše plače duševnih delavcev in vedno večja brezposelnost med njimi pa je pravočasno odprla oči staršem in v vedno večjem številu so pričeli ponovno izbirati svojim otrokom obrtniške poklice. V letošnjem I. polletju je položilo pri novomeškem skupnem združenju obrtnikov 58 vajencev pomočniške izpite, kar predstavlja zelo razveseljivo število. Po strokah pa so bili vajenci razdeljeni: 14 krojačev, 11 krojačic in šivilj, 9 mizarjev, 8 čevljarjev, 5 kovačev, 3 ključavničarji, po 2 peka in frizerki in po 1 klepar, brivec, soboslikar in kolar. Med obrtniškimi poklici prevladujejo torej še vedno najstarejše in najpotrebnejše obrtniške stroke, krojači in šivilje, katerih še ni v toliki meri prizadejala industrijalizacija, na katere račun pa je prav zelo občutno padlo število mizarskih in čevljarskih vajencev, ki pa kljub temu še vedno prednjačijo. Opaža se pa vedno večje pomanjkanje ključavničarskih, mehaničarskih in elektrotehničnih vajencev, kar je baš za Dolenjsko značilen pojav, saj je v drugih pokrajinah v teh strokah viden zadnja leta največji porast.

n— **Huda nesreča otroka.** V Podturnu pri Toplicah je prišel 1 letni Tomšičev Francek pod konja in je dobil sila hude poškodbe. Nesrečno dete je bilo prepeljano v novomeško bolnišnico. Zdravnik je ugotovil predvsem notranje poškodbe, vendar bo dete morda še okrevalo.

Iz Spodnje Štajerske

Razstava spodnještajerskih slikarjev v Mariboru. Od srede 20. t. m. je v mariborskem gradu razstava del spodnještajerskih slikarjev, ki je vsakomur dostopna. Namen razstave je predvsem, da spoznajo voditelji in funkcijonarji Heimatbunda dela nemških umetnikov v teh krajih in da si jih nabavijo za svoje uradne prostore. Okrožna uprava Heimatbunda in mariborska občina sta že nakupili nekaj slik.

Prijava bivših jugoslovanskih poštnih upokojencev. Državno poštno ravnateljstvo v Gradcu poziva vse bivše jugoslovanske poštne upokojence, kakor tudi njihove vdove in sirote, ki bivajo na Spodnjem Štajerskem, in katerih prejemki še niso urejeni od strani nemške poštne uprave, naj se najpozneje do 28. t. m. prijavijo pri pristojnem poštnem uradu.

V Slatini-Radencih je bil te dni sestanek ženstva iz širšega okrožja. Sestanek je pričela voditeljica ga. Šaričeva z geslom: Velika doba zahteva velika srca. Nato je podajala o tem, kako mora vsaka nemška žena izpolnjevati svoje dolžnosti, prav tako kakor vojščak na fronti: Boriti se mora za čast in veličino Nemčije.

Kača na kolesu. Iz Polzele poročajo o naslednjem zanimivem dogodku: Preteklo soboto pozno popoldne se je peljal neki kolesar s Polzele mimo skupine hiš in je naletel na velikega modrasa, ki je ležal čez cesto. Ker ni mogel več odskočiti, je kačo povozil. Ko se je ozrl, je videl, da kače ni več na cesti. Telaj je odskočil in ugledal kačo opleteno na zadnje kolo. Kača je sikala in bila zelo togotna. Očitno je torej kača v trenutku, ko je šlo drugo kolo čez njo, šinila na kolo in se opletla ter se pripravila k napadu. Seveda bi bila lahko kolesarja usekala, ker je pri pogonu kolesa prihajal s pedali v njeno bližino. Kolesarju se je posrečilo kačo ubiti.

Elektrika jo je ubila. V Lučah v Gornji Savinjski dolini se je zgodila huda nesreča. Hilda Grilova, pismonoševa žena, je po nesreči prišla v stik s slabo električno napeljavo. Zgrudila se je na mestu mrtva. — Druga žrtev hude nesreče pa je 26letni kočijaž Konrad Čuš, uslužben pri neki mariborski špedicijski tvrdki. Konj ga je pri klavnici silovito udaril s kopitom. Poškodovanca so pripeljali v mariborsko bolnišnico.

Požar v drogeriji »Salus«. V torek popoldne je gospa Ana Salnikova, bivajoča na Magdalenskem trgu v Mariboru, opazila, da se v prostoru drogerije »Salus« vije gost dim. Takoj je bila na pomoč poklicana gasilska četa, ki je odstranila veliko nevarnost. Požar so povzročile droge v nekem zavoju na mizi, ki so se same vnele.

veku. In če se je s Preporodom začelo sodobno človeštvo — z veličino svojih zmag in bedo svojih porazov — tedaj je bil ta »poeta laureatus« predhodnik današnjega človeka in večni sopotnik vseh, ki ljubijo ta svet tudi tedaj, ko preklinjajo njegove zoprnosti.

XYZ

ZAPISKI

KLINIKA ZA KNJIGE V RIMU

Tudi knjige so lahko pacienti: v nekaterih primerih celo dragoceni bolniki. V Rimu obstoji Istituto di Patologia del Libro, ki je bil ustanovljen l. 1938. na izpodbudo italijanske Vlade in ki je po svojem značaju edinstven na svetu. Z vseh strani sveta pošiljajo v ta rimski institut poškodovane knjige in dragocene tiske, da bi jih ozdravili in restavrirali. Zavod za patologijo knjige je v polni meri vreden naziva: knjižna klinika. Ni čuda, da je takoj v začetku vzbudil pozornost vseh bibliotek in ljubiteljev knjig po širnem svetu.

V tem rimskem zavodu obravnavajo knjigo kot fizično edinico, ki je podvržena vsem mogočim škodljivim vplivom in ogrožena, da zaradi raznih »bolezni« popolnoma propade. Toda »bolezni« so take, da jih je mogoče ozdraviti. Papirnate »bolnice«, ki jih sprejmejo na rimsko knjižno kliniko, najprej temeljito preiščejo. Ugotove značaj njihovih poškodb, vplive vlage in plesnobe in razne druge bolezenske vzroke, ki ugonabljajo »zdravje« knjige. Večidel gre za bolnice zelo visokega pomena ali »ranga«: za izredno dragocene primerke, ki so kot redkost važni bodisi v zgodovinskem, bodisi v kulturnem ali umetnostnem pogledu. Poškodovana ali od mikroorganizmov napadena knjiga gre po ugotovitvi »bolezni« v določen oddelek, kjer je podvržena temeljitemu zdravljenju s kemičnimi in drugimi sredstvi ter hkrati tudi profilaktičnemu postopku, ki naj utrdi nadaljno odpornost knjige. Pri ugotavljanju bolezni se poslužujejo tudi fotografije, s čimer dostikrat najlaže doženejo pravo »zdravstveno« stanje knjige ter po tej poti tudi način zdravljenja.

Rimski Zavod za patologijo knjige ima poleg kemičnega tudi fizikalni in biološki laboratorij. Če so bolezen knjige povzročili zajedalci ali mikroorganizmi, jo položе v posebne komore, kjer te škodljivce kemično uničijo. Pege in madeže odstranjujejo z raznimi preparati, luknje zakrpajo s posebno tvarino, včasi pa je treba cele strani podlepiti s prozorno svilo. — Po daljšem zdravljenju na rimski knjižni kliniki se vrnejo knjige precej prenovljene in odpornejše tja, odkoder so jih poslali.

V Veselem teatru so v torek nastopili z novim programom, ki je v polni meri zadovoljil občinstvo. Vrsta dobrih na duhovitih domislekih zgrajenih skečev (»Hotel«, »Kaznovana ljubezen«, »Maščevanje«, »V baru«) je s svojo lahkotno zabavnostjo in odlično igro dosegla popoln učinek. Nastopajo dame Verdonikova, Kovačeva, Sernčeva in g. Kovič, Verdonik, Vl. Skrbinšek, B. Podkrajšek. Ugajajo tudi samostojni nastopi g. Zeja, ki zlasti s svojo mimično veščino vzbuja obilo smeha. G. Pavle Kovič je igralski odlično prikazal sceno s pijancem. Križe in težave petošolke razlaga z ljubko naivnostjo gdč. Kovačeva. G. Božo Podkrajšek nastopa kot konferansier, to pot s kombinacijo lutke Pavlihca. Na programu je tudi tradicionalna prleška točka. Skratka: nov program Veselega teatra stoji na lepi višini vedre umetnosti in zabave ter bo nedvomno zopet polnil dvorano Delavske zbornice.

Cornelio Codreanu. V knjigi z naslovom »Pensieri e massime di vita« so izšle v italijanskem prevodu De' Rossija Dell'Arno značilne izjave in odlomki iz spisov Cornelia Codreana, ki je bil voditelj romunske železne garde in ki so ga, kakor znano, nasprotniki ubili. Codreanu je izoblikoval svojo ideologijo pod vplivom italijanskega Fašizma in jo prilagodil romunskim razmeram. Bil je tudi znan romunski pesnik.

Obnovite naročnino!

Italijanski tečaj

LXXXV.

43. lekcija. Lezione quarantatreèsima. Končano pismo. La chiusa di léttera.

Riguardo alla chiusa di léttera si dice che nessuno la lègge, ma che ognuno si accòrge sùbito della mancanza di questi convenévoli e se ne offènde. Ècco quindi un elenco delle fòrmule più comunemente usate, dalle più familiari alle più rispettose:

»Vi bacio di tutto il cuòre. Vòstro affezionatissimo figlio... Salutàndoti caramente, rimango tutto tuo... Con affettuosa stretta di mano, il tuo aff.mo (abbreviazione per: affezionatissimo)... Tanti saluti a te e alla tua famiglia... Cordiali saluti a voi tutti, non dimenticate il vòstro aff.mo... Vi saluto con perfètta osservanza... Gradite accettare distinti saluti dal vòstro... Mi prègio di salutarvi distintamente... Vi riverisco con la màssima osservanza... Vi ringrazio di tutto il cuòre e mi segno il vòstro aff.mo... Vi prègo dei mièi ossèqui alla vòstra gentile signora, e, con tutta l'osservanza, mi profèsso vòstro devotissimo... Col più profondo rispètto vi prègo di gradire, illustre Signore, l'espressione della mia profonda devozione.«

Nelle léttere d'affari e di commercio si mette: Distintamente. Distinti saluti. Gradite i nòstri saluti. Con la perfètta osservanza. Con la màssima stima. Attendèndo una risposta sollècita e favorèvole, mi segno con dovuta stima. In attesa di una pronta rispòsta vi saluto distintamente. Ringraziando ci onoriamo di salutarvi con distinzione.«

Vocàbou.

Riguardo a glede, nessuno nihče, ognuno vsakdo, accòrgersi di qc zapaziti, offèndersi zameriti, quindi zato, torej, l'elenco seznam, zbirka, baciare poljubiti, affezionato vdan, la stretta stisk (-anje), cordiale srčen, dimenticare pozabiti, l'osservanza velespoštovanje, accettare sprejeti, distinto odličen, mi prègio di fare qc čast mi je storiti kaj, riverire spoštovati, vi riverisco klanjam se, segnare podpisati, vi prègo dei mièi ossèqui prosim vas, da izročite moje poklone, professarsi (amico) izjaviti se za (prijatelja), devòto vdan, la devozione vdanost, il rispètto spoštovanje, una léttera d'affari poslovno pismo, la stima spoštovanje, attèndere pričakovati, la rispòsta odgovor, sollècito hiter, mi segno con dovuta stima ostajam z dolžnim spoštovanjem, in attesa di v pričakovanju, onorare častiti.

Pretekli čas veznega naklona
Passato del congiuntivo.

Delamo ga kakor pri določnem naklonu s sedanjikom pomožnega glagola: io abbia ali io sia in deležnikom preteklega časa:

io abbia trovato (venduto, vestito)
tu abbia trovato (venduto, vestito)
egli abbia trovato (venduto, vestito)
noi abbiamo trovato (venduto, vestito)
voi abbiate trovato (venduto, vestito)
essi àbbiano trovato (venduto, vestito)
io sia arrivato (caduto, uscito)
tu sia arrivato (caduto, uscito)
egli sia arrivato (caduto, uscito)
noi siamo arrivati (caduti, usciti)
voi siate arrivati (caduti, usciti)
essi siano arrivati (caduti, usciti)
esse siano arrivate (cadute, uscite)

Essere: io sia stato ecc.
Avere: io abbia avuto ecc.

Šolstvo

Učiteljska šola v Ljubljani. 1. Ponavljalni izpiti bodo 26. t. m. od 8. po razporedu, ki je na oglasni deski. 2. Sprejemni izpiti za I. letnik bodo od 28. avgusta dalje po razporedu, ki bo dne 27. avgusta razglašen v šolski veži na oglasni deski. Kolkovane prošnje naj učenci in učenke vložijo pri ravnateljstvu, lahko tudi po pošti, najkasneje do 26. avgusta. Prošnji je treba priložiti: a) krstni list (v poštev pridejo učenci, rojeni 1924/27), b) originalno spričevalo in sicer gimnazijci o nižjem tečajnem izpitu in meščansko-šolski učenci in učenke, ki so z odličnim ali prav dobrim uspehom dovršili meščansko šolo, izpričevalo o završnem izpitu. Za primer, da krstni list ni kolkovan, mora biti kot priloga kolkovan. Sprejetih bo 40 učencev in 40 učenk. Učenci(-nke), ki so sprejeti v I. letnik, niso s tem še vpisani. 3. Vpisovanje za učence in učenke učiteljišča in obeh vadnic bo dne 5. septembra od 8 do pol 11. Plačila so ista kot lani. Šolnina na podlagi davčnih potrdil, 7.60 lir za zdravstveni fond in po 3.80 lir za fond dijaške knjižnice in učil. 4. Otvoritvena služba božja bo dne 22. septembra ob 8 v cerkvi Srca Jezusovega, odkoder odidejo učenci (-nke) v svoje razrede. Dne 23. septembra se prične redni pouk. — Ravnateljstvo.

Na I. dekliški meščanski šoli pri Sv. Jakobu v Ljubljani bodo v soboto, dne 30. avgusta ob 8 popravni izpiti. Vpisovanje učenk se vrši dne 1., 2. in 3. septembra od 8 do 12. Učenke naj si preskrbe pravočasno davčna potrdila. Otvoritvena služba božja bo 22., redni pouk pa 23. septembra. — Upraviteljstvo.

II. drž. moška realna gimnazija v Ljubljani. Popravni izpiti bodo od 27. avgusta 1941. dalje po razporedu, ki je objavljen na razglasni deski v I. nadstropju gimnazijskega poslopja. Sprejemni izpiti za I. razred bodo 29. avgusta od 8. dalje. Prošnje, kolkovane s kolkom za 3.80 lir, s prilogami rojstni list in spričevalo o dovršenem IV. razredu ljudske šole ter zadnje šolsko izpričevalo je treba vložiti pri ravnateljstvu dne 26. t. m. dopoldne. Dopolnilni izpiti bodo dne 29. t. m. ob 8. Vpisovanje lanskih učencev bo 2. septembra od 8. do 12. po razredih, 3. septembra vpis za I. razred, 4. septembra pa vpis tujih učencev, oboje v tajnikovi pisarni. K vpisu mora prinesti vsak učenec lansko spričevalo in davčno potrdilo, prvošolci in učenci drugih zavodov pa tudi rojstni list. — Otvoritvena služba božja bo dne 22. septembra ob 9. v cerkvi na Rakovniku, po maši se zbero učenci v gimnaziji. Dne 23. septembra se začne redni šolski pouk. — K vpisu mora prinesti vsak učenec tudi pravilno izpolnjeno prijavo, kolkovano s kolkom 19 lir — obrazec se dobi pri gimnazijskem slugi — in plačati za zdravstveni fond 7.60 lir in po 3.80 lir za dijaško knjižnico in učila.

Šola Glasbene Matice ljubljanske bo otvorila z novim šolskim letom svoje šestdeseto šolsko leto. Vpisovanje se bo vršilo v dneh od 1. do 4. septembra t. l. in sicer dnevno od 9. do 12. in od 15. do 17. v pisarni Glasbene Matice, Vegova ulica štev. 7. Poleg solopetja, klavirja in violine se poučujejo vsi teoretični predmeti in orkestrski inštrumenti. Razdelitev gojencev in določitev urnika bo dne 5. septembra in takoj naslednji dan začne redni pouk. Vse podrobnosti v veži zavoda.

Na srednji glasbeni šoli pri Glasbeni akademiji v Ljubljani se poučujejo teoretični predmeti (harmonija, kontrapunkt), solopetje, klavir in orgle, violina in vsi orkestralni inštrumenti, operna in dramska umetnost. Pogoje za sprejem in vse potrebne informacije dobe interesenti v pisarni Glasbene akademije, Gosposka ulica 8-1. Novi gojenci, ki žele vstopiti na srednjo glasbeno šolo, se morajo s kolkovano vlogo (3.80 lir) prijaviti k izpitu do 5. septembra. Tiskovine dobe v pisarni Glasbene akademije. Sprejemni izpiti za te gojence bodo od 8. do 13. septembra. — Za ostale gojence je vpisovanje od 1. do 15. septembra, popravni in prestopni izpiti pa v roku od 28. do 30. avgusta. Kolkovane prošnje za popravne izpite sprejema pisarna do 26. avgusta. — Začetek pouka 16. septembra.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 19.30 uri

Sobota, 23. avgusta: Via mala. Izven. Znižane cene.

Nedelja, 24. avgusta: Okence. Izven. Znižane cene.

Dve zanimivi uprizoritvi v ljubljanski Drami. V soboto 23. t. m. bodo igrali v režiji Petra Malca Knittlovo dramo »Via mala«, izredno učinkovito, od začetka do kraja vseskozi napeto igro. Dramatizacijo tega dela je odlično oskrbel avtor sam po svojem svetovnoznanem istoimenskem romanu, v katerem pretresljivo in razgibano riše družino Laurečevo, ki mora zaradi usodnega naključja trpeti in prenašati silne notranje boje. V vlogi Sylvele bo to pot nastopila Branka Rasbergerjeva, v vlogi poblaznele matere pa Elvira Kraljeva, nadalje bodo igrali glavne vloge Starčeva, Nakrst, Košič in Košuta. V nedeljo 24. t. m. pa bodo ponovili nadvse zabavno veseloigro O. Scheinpflugove »Okence«, v kateri nam avtorica na originalen in duhovit način prikazuje privatnega docenta Johanka, ki zaradi nenavadnega dogodka izgubi za eno noč spomin (okence — vrzel v spominu). Ta usodnost privede do najrazličnejših komplikacij, ki se na odru zapletajo in razpletajo na moč zabavno. Docenta Johanka igra Jože Kovič, ki je delo tudi zrežiral, nadalje bodo nastopili v večjih vlogah Kraljeva in Rasbergerjeva ter Nakrst, Vl. Skrbinšek, Blaž, P. Kovič i. dr. Obe predstavi, ki sta imeli ob koncu sezone zelo lepe uspehe, toplo priporočamo. Opozarjamo na začetek, ki bo obakrat ob **pol 20.**

Radio Ljubljana

Petek, 22. avgusta.

7.30: Vesti v slovenščini. — 7.45: Lahka glasba, v odmoru ob 8. napoved časa. — 8.15: Vesti v italijanščini. — 12.30: Vesti v slovenščini. — 12.45: Operetna glasba. — 13: Napoved časa in vesti v italijanščini. — 13.15: Službeno vojno poročilo v slovenščini. — 13.17: Radijski orkester pod vodstvom Draga M. Šijanca, operetna glasba. — 14: Vesti v italijanščini. — 14.15: Godba na lok pod vodstvom Manna. — 14.45: Vesti v slovenščini. — 17.15: Melodije in romance. — 17.40: Pestra glasba. — 19: Italijanska ura prof. dr. Stanka Lebna. — 19.30: Vesti v slovenščini. — 19.45: Komorna glasba. — 20: Napoved časa in vesti v italijanščini. — 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini. — 20.30: Himne in koračnice pod vodstvom Storacija. — 21: Predavanje v slovenščini, Nicotera — »Razlaga fašizma slovenskemu narodu«. — 21.15: Radijski orkester pod vodstvom Draga M. Šijanca, operetna glasba. — 22: Simfonski koncert pod vodstvom Morellija. — 22.45: Vesti v slovenščini.

Zavod za proučevanje vitaminov v Nemčiji

Berlin, 21. avg. d. S posebnim odlokom kancelarja Hitlerja je bil ustanovljen »Narodni institut za raziskovanje in proučevanje vitaminov«. Institut bo imel svoj sedež v Berlinu in bo njegova naloga proučevati probleme proizvodnje in razdeljevanja vitaminov v interesu prehrane nemškega naroda.

Mali oglasi

Službo dobi

Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 2.—.

Službo dobi

hotelski sluga, zmožen kavcije in italijanščine. Hotel Štrukelj. 14577-1

Plačilno natakarico

dobro moč, s kavcijo sprejme restavracija. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Plačilna«. 14576-1

Službe išče

Mesto praktikanta

išče malomaturant z osemmesečno prakso. Cenjene ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Pridni praktikant«. 14571-2

Vajenci (ke)

Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 2.—

Vajenca ali vajenko

sprejme modni salon. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Krojaški salon«. 14584-44

Učenko

za knjigarno in papirnico sprejmem. Pismene ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Učenka 14«. 14574-44

Prodam

Singer šivalni stroj

dobro ohranjen, prodam. Resljeva cesta 3/II. Jenko. 14564-5

Dva ducata

svilenih ženskih in nekaj moških dobrih nogavic prodam. Domače blago. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 14589-6

Kupim

Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 2.—

Kupujem

vse vrste cunj, šiviljske, krojaške odrezke in vreče po najvišji ceni. Grebenc, Vošnjakova ul. 4, telefon 34-26. 14570-7

Pohištvo

Sobno pohištvo

tudi posamezne dele, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Pohištvo«. 14572-12

Kolesa

Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 2.—

Prodam

moško in žensko novo kolo po L 680, staro moško in italijanska športna. FANTINI, mehanik, Celovška cesta 42, dvorišče. 14586-11

V par minutah

vam pobelimo blatnik in montiramo žarilec. Novo moško in damsko kolo poceni naprodaj. Frančiškanska ulica 10, dvorišče. 14590-11

Damsko in moško kolo

malo rabljeno, zelo poceni naprodaj. Generalna delavnica, Tyrševa 13 (Figovec, levo dvorišče). 14591-11

Sobo odda

Beseda L —.60, taksa —.60 za dajanje naslova ali za šifro L 2.—

Prazno sončno sobo

oddam boljši gospodični. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 14583-23

Sobo

s souporabo kopalnice, oddam. Poljanska cesta 18/II., levo. 14567-23

Sobe išče

Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 2.—.

Opremljeno stanovanje

koli velikosti in cene ali pa delno stanovanje v podnajem išče italijanska uradniška družina dveh oseb. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »2222«. 14588-23a

Lepo sobo

udobno, s posebnim vhodom, iščem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Separirano«. 14592-23a

Lokali

Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 2.—.

Lokal

z enosobnim stanovanjem za obrt ali trgovino, takoj oddam na Celovški cesti 49. 14568-19

V „JUTRU“! INSERIRAJ

Informacije

Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 2.—.

Interprete giurato

della lingua italiana, zaprisežen tolmač za italijanski jezik dr. Mikuletič Fortunat, Kralja Petra trg 9 — tel. 34-32. 36-31

Posest

Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 2.—.

Prodam

tri-, dvo-, enonadstropno in visokoprit. hišo ter parcele v raznih delih mesta in gozdove. ZAJEC Andrej, realitetna pisarna, Tavčarjeva ul. 10, tel. 35-64. 14587-20

Živali

Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 2.—.

Črn doberman

se je izgubil na Bokalcah. Sliši na »Boy«, oddati proti nagradi Kladezna 9. 14581-27

Papigica

plava odletela. — Oddati: Obirska 24, Gor. Šiška. 14578-27

Dopisi

Beseda L 1.—, taksa —.60, za šifro L 2.—.

»Dagmar 10«

Dvignite odgovor v oglasnem oddelku »Jutra« pod gornjim naslovom. Če nemogoče, pišite še enkrat na nedeljsko šifro. 14569-24

Dvignite dospele ponudbe v oglasnem oddelku

A. B. A., August, Boljša hiša, Boljše življenje, Center 100, Dobro ohranjen, Dobro plačam, Dekle, Dobra cena, Dagmar 10, Dobičkonosno, Domačnost, Eksistenca zasigurana, Fin gospod, Frizerka, Gradbeni inženir, Govorim in pišem italijansko, Honorar, Hrana na razpolago, Hišnik, Iščem dekle, Jesen, Klavir, Kuharica, Ljubljana, Limuzina, Lična zunanjost, Mala industrija, Med, Mlad gostilničar, Malo podjetje, Mati in hči, 2—3 osebe, Opremo, Orodje, Odmah, Poštena, Prometni krai, Priden, Plačam dobro, Prodam zdrave vinske sode, Prazna soba, Potrebni prostori, Pri železnici, Radioaparat, Solidno, Stroj, Sonce, Sobarica, Srečа naklonjena, 100% sigurno, Sem zelo potrebna, Soliden obrtnik, Stingl, Srčno kulturno, Škoda, Skromna, Tabor, Takoj 29, Tujca, Urna, Ugodna prilika, U. P. Tri, Vestna kuharica, Velike sobe vila, Zabava, Zmerna cena, Zmožna, Zanesljiva, 1866, 46, 15, 1135.

Kliseje ENO IN VEČBARVNE JUGOGRAFIKA Aškerčeva cesta 25

Vsakovrstni prevozi SEMENIČ Privoz 13 Telefon 36-92

ZAHVALA

Vsem, ki ste počastili spomin moje dobre soproge

TONČKE ŠTRITOF roj. PRAPROTNIK

se najgloblje zahvaljujem. Posebej še gg. primarijema dr. Cholewi in dr. Šavniku, osebju instituta za novotvorbe, čč. duhovščini, opernemu zboru in orkestru, vsem darovalcem cvetja, zlasti pa g. upravitelju Michlerju za tople besede.

Maša zadušnica bo v soboto 23. t. m. ob 7. uri v farni cerkvi na Viču.

NIKO ŠTRITOF za vse sorodstvo

Impresa comunale pompe funebri Lubiana
Mestni pogrebni zavod Ljubljana

Brez posebnega obvestila

Za vedno nas je zapustila naša iskreno ljubljena, nepozabna in dobra soproga, hčerka, sestra, teta in svakinja, gospa

Gerta baronica Lazarini
roj. Kosler

Truplo preblage pokojnice leži v mrliški veži, Šlajmerjeva ulica št. 2. Na zadnji poti jo spremimo v petek, dne 22. t. m. ob 10. uri dopoldne izpred kapelice pokopališča pri Sv. Križu, kjer jo položimo začasno v grobnico istotam.

LJUBLJANA, SMLEDNIK, RIBNICA, ORTNEK, dne 20. avgusta 1941.

Globoko žalujoči:

HENRIK baron LAZARINI, soprog — OLGA RUDEŽ-KOSLER, mati in ostalo sorodstvo

J. Esteven 35

SKRIVNOSTNA KRČMA

Gospa Oliverjeva je bila povabila Claveringa in mene k svoji mizi, kjer je sedela tudi Gracija z gospodom Sterritom; toda Rage in Gracija še nista bila prišla iz svojih sob. Vendar sem sklenila, da ne bom čakala ne teh dveh ne gospoda Gilla, ki se potem ni bil več pokazal, in stekla v hišo opozoriti mater, da je čas začeti s podajanjem večerje.

Veža je bila prazna, in molk, ki je tu kraljeval, se mi je zdel nenavadno slovesen v primeri z veselim kramljanjem na trati. Zato sem razločno slišala Gracijine lahkotne korake po gornjem hodniku. Popevaje se je bližala ovinku, in ko sem pomislila, kako srečna mora biti in kako važen je zanjo nocojšnji večer, sem nehote obstala, da vidim, kako se je oblekla.

Tedajci pa je planil z vrha stopnic obupen vzkrik; in preden sem se ovedela, kaj je, je padel nekdo strmoglav po vsej dolgi vrsti stopnic. Videč, da je Gracija, sem oledenela od groze. Glava ji je udarila ob eno izmed zadnjih stopnic, in revica je negibno obležala na kupu.

Časih preživiš v nekaj trenutkih več kakor v vsem življenju. Groza prve noči, ki sem jo bila preživela v tej hiši, me je znova popadla. Bilo je, kakor bi se mi zidovi preklete krčme posmehovali in kakor bi hudobni duh, ki je strašil v tem poslopju, dobival vidne oblike.

Vsa prepadena sem se sklonila nad Gracijo. Niti sledu življenja ni bilo več v nji.

XX.

UMOR?

V občem poplahu, ki je nastal, je bil Rage Claverig tisti, ki se je lotil vsega. On je zanesel Gracijo na zofo v salonu, pomiril vse ostale in jim ubranil, da se niso nagrnili k nji, poučil mater, kako naj zadrži histerično gospo Oliverjevo, poprosil Dicka Sterrita, naj zapelje avtomobil pred vrata gostilne — in, skratka, vzpostavil red sredi obče zmešnjave. V svojo srečo smo imeli med gosti najboljšega ashlandskega zdravnika, tako da nam vsaj te pomoči ni bilo treba čakati. Nikoli ne bom pozabila tesnobe, ki me je davila v veži, ko jo je preiskoval.

»Ne, mrtva ni,« je zdravnik nazadnje rekel Claveringu, »toda bojim se, da je lobanja na dveh krajih počena. Storil bom vse, kar morem, da ji srce ne omaga, a treba jo je prepeljati v bolnišnico.«

Mrtva torej še ni bila. K Bogu je vzkipela najbolj goreča prošnja v mojem življenju.

»Doktor,« je vprašal Rage, in kar zbala sem se njegovih oči, ki so zrle Graciji na ubogi tilnik, »kaj pravite, kako sta nastali ti dve poškodbi?«

»Če vidite, da pade ženska strmoglav po stopnicah,« je nestrpno odvrnil zdravnik, »si pač lahko mislite, kako si je prebila glavo.«

»Da,« je rekel Virginec, »vzrok sprednje poškodbe nam je znan. Toda kako je dobila drugo?... Zadaj na tilniku?«

»Moj Bog, stopnice so dolge. Gospodična se je najbrže dvakrat postavila na glavo. Kam merite s temi vprašanji?«

»Tega rajši ne bi povedal, vsaj zdaj še ne. Toda način, kako je padla, me osuplja. Ana,« je nadaljeval in se zdajci obrnil k meni, »po vaših mislih si gospodična Gracija za večer, kakršen je nocojšnji, ne bi bila obula takole raztrganih nogavic, kaj ne, da ne?«

»Ne,« sem začudeno odvrnila. »Oblekla se je bila nalašč za veselico.«

Po njegovih očeh, ki so strmele v Gracijine gležnje, sem mahoma uganila, kaj hoče reči s tem vprašanjem. Na gležnju je bila v svili pretrgnina, toliko da ne luknja, ki bi jo bila Gracija morala opaziti, ko je obuvala nogavico.

»Čujte,« se je oglasil zdravnik, »zdaj ni časa za takšna ugibanja. Ali je avto nared?«

»Da,« je s praga odgovoril zamolkli glas Dicka Sterrita, ki je čakal. Vzel jo je na roke in jo skozi množico, ki se je bila nabrala v veži, odnesel v svoj avtomobil. Srce mi je zakrvavelo od sočutja. Ubogi fant! Da bo imela njegova vožnja iz Montreala tako žalosten konec, si pač ni mogel misliti.

Med množico obrazov sem videla od solz razorano obličje gospe Oliverjeve, ki jo je mamica tolažila. Videla sem tudi Gilla,, ki se vsaj to pot ni smehljal, bolj bledega in šiljastega ko kdaj, in plamen mračnega zmagoslavja v črnih očeh gospe Bodeyeve. Gracijo so položili na zadnji sedež, tako da je imela glavo v materinem naročju. Doktor je sedel spredaj k Dicku Sterritu.

»Podvizajmo se,« je rekel mlademu človeku.

»Nikoli, nikoli si ne odpustim, da sem prišla semkaj!« je gospa Oliverjeva planila v jok. »Morala bi bila vedeti, da je ta kraj preklet!«

Skoraj blazna je bila videti, in mati, sama vsa bleda, je imela obilo posla, da jo je pomirila; še ko je avto odbrnel, se mi je zdelo, da razločim v noči odmev njenih razburjenih tožb. Slišala sem besedi »nesrečna krčma«, ki sta se zamolklo oglašali tu pa tam, in mahoma spoznala, da je usoda naše gostilne poslej odločena. Ljudje so se vrnili k svojim mizam, a vse je bilo dobilo čudno žalostno in burkasto lice: cvetlice na mizah, pisani lampijončki in Gracijina obleka, ki sem jo imela na sebi. Mati, ki se to pot prvič ni mogla znajti, je prepustila jedi, ki so jo bile stale toliko ljubečega truda, služkinjam v skrb.

V svoji potrtosti zaradi nesreče, ki je bila zadela Gracijo, pa sva prav kmalu spoznali, da to gorje ni edino, ki se je zrušilo na našo gostilno.

Gospod in gospa Ericsonova sta se bila odločila, da drugi dan odpotujeta, in gopodični Robertsovi, ki sta bili prišli z namenom, da ostaneta nekaj dni, sta nama še tisti večer, takoj po odhodu ashlandskih gostov, naznanili svoj sklep, da se poslovita že jutri zjutraj, in zahtevali račun. Z vdanostjo, ki mi je trgala srce, se je mati vdala v to novo nesrečo. Kakor da vse to še ni dovolj, so prišle nato naše tri služkinje ter povedale, da so že telefonirale v Ashland po avtomobil. Nobena izmed njih ni marala za vse zlato tega sveta prebiti še eno noč v »nesrečni krčmi«. Vse prigovarjanje je bilo bob v steno. Plačali sva jim torej opravljeno delo, in vse tri so odšle.

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.